

Debata.

V debati so bile iznešene — poleg zgoraj omenjenih — še sledeče zadeve: Iznešena je bila interpelacija, zakaj Čin. Savez ne protestira ponovno proti odtegljajem za poplavo, ki se sploh ne uporabljajo v to svrhu?

Kakšno stališče zavzema Čin. Savez proti cepljenju stanovskih vrst. V tem pogledu sta nezdrav pojav dve organizaciji na Hrvaškem, ki jih trpi Savez in polno Udruženje, ki so poleg pokrajinskih Savezov v Osrednjem odboru, brez prave zveze in do ločenih odnosov.

V zadevi odpustitve, oziroma prevoda zvančnikov na dnevnice, je Savez pre malo energično izvršil svojo nalogo. To bi se moralo preprečiti.

V zadevi bolniškega zavarovanja so bili izrečeni pomisleki. Naj se na drug način preskrbi za slučaj bolezni, ne z našimi odtegljaji, ki jih je že itak preveč.

Velika manifestacija hrvatskega in slovenskega učiteljstva v Metliki.

Zborovanje štirih učiteljskih društev. — Izročitev častne diplome starosti belokranjskega učiteljstva tov. Konradu Barletu. — Manifestacija za pripoznanje popolnega stanovskega edinstva vsega učiteljstva v državi.

14. t. m. je bilo v Metliki zborovanje štirih sreskih učiteljskih društev UJU, in sicer dveh hrvatskih in dveh slovenskih. Zborovala so jasterbarsko, karlovačko, novomeško in belokranjsko učiteljsko društvo.

Po prihodu vlakov se je vršil ob šteti uri jutraj slovesen sprejem gostov na metliškem kolodvoru. Po pozdravih je odkorakalo učiteljstvo z godbo na čelu v mesto.

V slovesno okrašeni šoli je ob osmi uri jutraj zborovalo vsako društvo zase ter obravnavalo svoje tekoče zadeve po dnevnem redu. Društva poverjenjstva UJU Ljubljana so izvolila delegate za pokrajinsko skupščino.

Ob 11. uri je bilo slavnostno zborovanje vseh štirih društev v slovesno okrašeni dvorani metliške šole.

Zborovanje je otvoril predsednik Belokranjskega učiteljskega društva tov. Razpotočnik, ki je pozdravil došlo učiteljstvo vseh štirih društev in predstavnike poverjenjstva UJU Zagreb tov. Pestiček in Vereša, poverjenjstva UJU Ljubljana tov. A. Skulja in urednika »Učit. Tov.« tov. Iv. Dimnika, sreskega poglavarja g. dr. Kallja, oblastne šolske nadzornike iz Hrvatske gg. Skendića, Srnića, Dobrića in Ribara ter hrvatske in slovenske sreske šolske nadzornike gg. Brdovskega, Jardaša, Vizjaka in Pirnata ter župana I. Golija.

Predsednik predlaga naj se izvoli za častnega predsednika skupnega zborovanja današnji slavljencec, starosta belokranjskega učiteljstva tov. Konrad Barle, za podpredsednika pa zastopnik zagrebskega poverjenjstva UJU tov. Ambrozij Pestiček in poverjenik UJU — Ljubljana tov. Andrej Skulj, kar so zborovalci z odobravanjem sprejeli.

Burno pozdravljen je prevzel nato predsedstvo ljubljencec belokranjskega učiteljstva, dolgoletni predsednik učiteljskega društva tov. Konrad Barle.

V imenu Poverjenjstva UJU — Zagreb je pozdravil zbor tov. A. Pestiček, ki se je v svojem nagovoru spomnil slovenskega rojaka, voditelja hrvatskega učiteljstva pok. Davorina Trstenjaka.

Za ljubljansko poverjenjstvo UJU je pozdravil poverjenik tov. Andr. Skulj, ki je v svojem govoru povdarjal krepak razvoj zdrave ideje stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev članstva, za katero idejo manifestiramo tudi danes. Očrtal je idealna stremjenja za katerimi hrepeni v UJU organizirano učiteljstvo in stanovske ter kulturne naloge, ki nas čakajo v bližnji in daljni bodočnosti pri delu za blagor našega stanu in narodne prosvete.

V idealno zasnovanem govoru, s široki mi razgledi po kulturnem svetu ter polnem globine zgledov velikih mož, je pozdravil zbor v imenu odbora in celokupnega belokranjskega učiteljskega društva tovariš Ljubič.

LISTEK.

† Makso Wudler.

Dokler ne pade zadnje jasno čelo, ki lesketa na njem se večnosti poljub... (O. Župančič).

Rodil se je leta 1889. v Ljubnem ob Savinji. Dovršil je učiteljske v Mariboru, kjer je bil organizator nacionalnega in samoizobraževalnega pokreta srednješolcev. Učiteljeval je na Gorici, v Letušu, v Laškem, in po vojni, ki ni šla brez sledu mimo njegovega zdravlja, v Celju. V osvobodjeni domovini je bil na bivši nemški mestni deški osnovni šoli mladini vzoren prijatelj in vzgojitelj. Tudi kot javni delavec je užival splošen ugled in bil je občinski svetnik. Svoji dragi rodbini je že skoro dogradil lep dom, ko ga je nenadno uklonila bolezen, ki jo je dotlej herojsko obvladoval.

Tudi v stanovski organizaciji je bil eden najuglednejših tovarišev, več let njen funkcionar, iskren bojovník za novo smer v UJU.

Oprostitev državnih nameščenec od gostašine naj bi se skušala doseči povsod, kar naj ukrene Zveza državnih nameščenec.

Glavna skupščina Čin. Saveza se letos iz finančnih razlogov ne vrši. Občni zbor Zveze državnih nameščenec za Slovenijo se bo pa vršil, ko se izvede še pristop onih organizacij, ki so še v pogajanjih za pristop, a morajo to še skleniti na svojih zborih.

Zveza naj študira o nastopu državnega uradništva pri prihodnjih volitvah, kakor je izrazil eden od delegatov.

G. načelnik M. Paternoster je ob sklopeu pozval vse včlanjene uradniške organizacije k gospodarski osamosvojitvi, da se poslužujejo v prvi vrsti uradniških gospodarskih ustanov in zadrug.

Strokovni svet je s tem izpolnil svojo nalogo in dal odboru točna navodila, kakšno stališče naj zavzame v posameznih vprašanjih in kaj žele organizacije.

Ivan Dimnik.

Tov. Nande Podržaj je nato orisal plemeniti značaj in plodno delovanje našnjega slavljenca tov. Konrada Barleta, dolgoletnega predsednika Belokranjskega učiteljskega društva, ki ga je društvo izvolilo za častnega člana. Izročil mu je krasno diplomu, delo našega priznanega literarnega in narodnega delavca tov. Alibina Čebularja z besedilom: »Belokranjsko učiteljsko društvo je izvolilo na svojem rednem obnem zboru v Črnomlju dne 15. januarja 1927 svojega tovariša Konrada Barleta, šolskega upravitelja v Metliki ter večletnega predsednika imenovanega društva za njegove zasluge v prospeh šolstva in napredek stanu, svojim častnim članom.«

V imenu učiteljskega zbora je, kot rododom Hrvat, čestital v vznešenem govoru slavljenca tov. Tončič, povdarjajoč vez, ki jo čuti med hrvatskim in slovenskim učiteljstvom in najkonkretnješe edinstvo med hrvatskim in slovenskim učiteljstvom, ki ga je baš slavljencec tov. Konrad Barle tako podpiral še kot predsednik društva, ko je deloval na prirejanju skupnih zborovanj

obmejnih hrvatskih in slovenskih učiteljskih društev.

Vsi predstavniki so slavljenca iskreno čestitali.

Ob sklepu je zapel učiteljski zbor Belokranjskega učiteljskega društva in pozneje pevski zbor šolske mladine, pod spretnim vodstvom našega mladega, a agilnega in sposobnega pevovodje tov. Mirka Kreglja nekaj prav ljubkih pesmi. Posebno hrvatski tovariši in tovarišice so burno aklamirali ob vsaki točki, ki so bile na višku dovršenosti. Posebno čast dela društvu učiteljski pevski zbor, ki je pel z občudovanja vredno sigurnostjo in dovršenostjo. Tako pevski zbor kot tov. pevovodja sta nam pokazala, koliko kulturnega kapitala je v našem stanu, ki leži še neizrabljen in svetlu le malo znan.

Zborovanje v Metliki lahko nazovemo in ga primerjamo s pravim učiteljskim taborem, ki je pokazal vsemu učiteljstvu — tudi onemu, ki je danes še izven UJU — najpozitivnejšo pot za delo stanovskega in nacionalnega edinstva.

Važna odločba ministrskega sveta za učitelje, ki so odslužili kadrski rok.

Naša organizacija se je že večkrat bavila z vprašanjem onih učiteljev, ki so bili vpoklicani k odslužitvi kadrskega roka in z njih nameščenjem po odslužitvi. Napravila je tudi več zadevnih vlog na pristojna mesta. Vprašanja ne bo pustila iz vida do tlej, da bo ugodno vsem našim zahtevam.

Po določilu člena 328. finančnega zakona za tekoče budžetno leto je ustavljeno sprejemanje novih uradnikov in civilnih uslužbenec v državno službo.

Vključ temu se sme sprejeti s pismenim odlokom ministrskega sveta v državno službo nov uradnik in uslužbenec, če je nujno in neodložno treba, po pismeni obrazložitvi te potrebe na predlog resortnega ministra in po soglasju ministra za finance. V tem pogledu je poverjenjstvo napravilo več vlog in zainteresiralo tudi našega referenta v Beogradu.

Ministrstvo prosvete se je poslužilo gornjih določil in je napravilo sledeči dopis:

Ministrskemu svetu!

Po členu 328. finančnega zakona za leto 1927/28. je ustavljen sprejem novih civilnih uradnikov v državno službo.

Učiteljski kongres v Skoplju.

Na podlagi sklepa Glavnega odbora UJU se vrši letošnji kongres meseca avgusta v Skoplju.

Da bode imelo učiteljsko društvo v Skoplju točne podatke o vseh udeležencih kongresa prosi učiteljstvo vse države, ki se misli udeležiti kongresa, da izpolni sledeče pogoje:

1. Da javijo pismeno potom poverjenjstva najdalje do 15. julija t. l. Upravi Učiteljskog Uduženja — Učiteljski klub, u Skoplju točno število članov, ki se udeležijo kongresa.
2. Vsak učitelj, ki reflektira na brezplačno prenočišče (v šolah), mora vzeti s seboj odoje in blazinico.
3. Vsaka ženska oseba, ki pride sama na kongres, naj se javi pred gornjim rokom, da se zanjo preskrbi prenočišče v penzionatu.
4. Vsi učitelji(ice), ki imajo sorodnike ali prijatelje v Skoplju, naj javijo pismeno do naznačenega roka učiteljskemu udruženju v Skoplju, pri kom bodo prenočevali, da se jih more držati v evidenci radi udeležbe na kongresu.

5. Vsak posetnik kongresa, ki se želi udeležiti izleta na Kosovo ali Kumanovo, ki se vrši po kongresu, naj javi učiteljskemu udruženju v Skoplju, katerega izleta se želi udeležiti.

6. Na kolodvoru v Skoplju bodo postavljene vidne table z imenom pokrajin (Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, Slovenija itd.) ter pojde vsak posetnik kongresa k oni tabli, h kateri pokrajini pripada in tamkaj dobi točna navodila glede stanovanja, prehrane in drugo.

Uprava Učiteljskega društva v Skoplju.

Vse te prijave je poslati na Poverjenjstvo UJU — Ljubljana, ki bo izdelalo skupen seznam ter poskrbelo za skupno potovanje vseh udeležencev tega poverjenjstva.

UJU — poverjenjstvo Ljubljana.

Splošne vesti.

— Izid volitev v disciplinsko sodišče v mariborski oblasti. V mariborski oblasti so izvoljeni v vseh okrajih v učiteljsko disciplinsko sodišče kandidati, tovarišice in tovariši, ki jih je postavilo UJU poverjenjstvo Ljubljana. Lista UJU je bila torej izvoljena v polnem obsegu tako v ljubljanski, kakor v mariborski oblasti.

— V »Učiteljski Iskre« (štev. 7. Kragujevac) je izšel članek o novi struji slovenskega učiteljstva, poln hvale in priznanja slovenskemu učiteljstvu kot najkulturnejšemu in v idejah organiziranja najnaprednejšemu elementu našega stanu. Pisec stavlja borbo slovenskega učiteljstva kot vzgled ostalim kolegom, pozivajoč ob enem »Narodno Prosveto«, naj o tem pokretu kaj več poroča, da ostalo učiteljstvo izvele iz člankov kar največ izkustva za organizovanje celine. V to zadošča — kakor pravi pisec — prevajati članke vzgledno urejevanega »Učiteljskega Tovariša«. Pisec članka je g. Mihailović, izdajatelj »Učiteljske Iskre«.

— Uredbo o šolskih odborih smo morali iz današnje številke izpustiti, ker je preveč drugega gradiva. Tako naj iz istega vzroka oproste tudi drugi p. n. dopisniki, ker ni bilo mogoče njihovih dopisov uvrstiti v list.

— Prihodnja številka »Učit. Tovariša« izide že v sredo, ker je v četrtek praznik. Rokopise do ponedeljka.

— Poziv. Učiteljski dom javno poziva dotičnega tovariša, kateri je poslal v 13. številko »Edinstva« notico »Iz Maribora« in v kateri sumiše društvo U. D., oziroma njegove funkcionarje iz Maribora dejanj, ki nikakor niso v skladu s korektnostjo in poštenostjo, da se osebno ali pa pismeno prijavijo U. D. vsaj tekom 14 dni. To pa iz sledečih vzrokov: 1. da se zamore ugotoviti,

ali je dotičnik sploh član U. D.; 2. da prevzame vse posledice, ki so vezane z remuneracijo seveda, ako društvo uvidi, da se mu sploh zamorejo poveriti kakšni posli; 3. da takoj prejme polnomočno pooblastilo za dvig ne samo tiste vsote, katero je odbor dvignil — kakor se trdi v notici — pri Mestni hranilnici ter jo naložil »samo iz ljubezni do klerikalecev« v Zadrugi gospodarski banki, ampak sploh ves znesek, katerega ima U. D. tam naloženega. Z vsoto to lahko docela prosto razpolaga. »Učit. dom« upravičeno pričakuje, da bode imel dotičnik, ki mu je vrgel prvo poleno pod noge, tudi toliko časti in močastnosti, da stopi na plan — V Mariboru, dne 15. maja 1927. — Ant. Hren, predsednik. — Šima Vodenik, tajnik. — Mirko Kožuh, blaginjak.

— † Tovarišu Jošku Špenku v spomin. Pretresla nas je tužna vest o Tvoji nagli smrti. Nihče ni slutil, da nam bo nemila usoda iztrgala iz naše srede Tebe, ki si nam bil pravi tovariš in prijatelj, neustrašen v boju za svoje ideale in poln ljubezni ter sočutja do vsakega človeka, ki si ga srečal v življenju. Pot v življenje Ti ni bila posuta s cvetjem, nasprotno pa si spil kupko bolesti in razočaranja do dna, ki je ugonobila tudi Tvoje rahločutno srce. In ko je bukev ozelenela in smreka zaduhtela, ko se je dolina odel v svatovsko oblačilo, tedaj si se odpravil na pot, dolgo pot v večnost. Objel si v svoji ljubezni še enkrat — zadnjikrat — svoje, prijatelje in solarčke, pa si dejal: »Odhajam v boljšo bodočnost, v novo življenje pravega bratstva in medsebojnega spoštovanja.« Naj Ti bo lahka zemljica, ki si jo ljubil z vso gorkoto svoje ljubezni in ji posvečal vse svoje sile in ki je postala tudi Tvoj rani grob. Bodi uverjen dragi Joško, da bo spomin na Te lep, da se te bodo učenci, ki so obsuli Tvoj grob s cvetjem,

Vselej vzravnaj in z očmi v bodočnost, mož — naravnost, nobenemu gospodarju hlapec, vsakemu bratu brat, je stopal z nami in pred nami, zakaj borec je bil in vodnik.

Hodil je in kamor je posegla njegova dobronata roka, je trosila od bogastva. Pod njo je rastel novi rod, kakor ga je domovini in človeštvu želel sam iz svoje čiste duše. Tovarišem je bil plemenit tovariš brez pridržka in ne v šumnih govorancah. Nastopal je elegantno, odločno, prepričevalno za vse, kar mu je bilo dobro in drago. Točno in ostro je pokazal tja, kjerkoli je naletel na gnulobo v javnem življenju. Priznaval ni nikjer namišljene avtoritete, ako ni bila avtoriteta po sre. Preziral je fraze in znal pod njim odkrivati resnično jedro.

Makso Wudler ostane naš, kakor je bil. Tudi v ta trdi majnik in v vse bodoče težke dni nam bo sijal jasni smehljaj njegovih toplih oči in nam bo kazal pot.

Ostani nam vodnik!

Franjo Roš.

spominjali radi, da bodo ti spomini polni ljubezni in spoštovanja do blage duše, ki jih je napajala le do dobrih in poštenih. In ne bo ga vaščana, ki Te je поближе poznal, da ne bi govoril o Tebi s spoštovanjem in solzo v očeh, saj si obiskal vsakega tudi najbolj oddaljenega in prinašal v hiše le dobro besedo in usmiljeno srce. Pogrešali Te bomo mi, Tvoji stanovski tovariši, ker smo izgubili s Teboj vnetega borca našega pokreta, odkritega prijatelja in tovariša, ki se ni strašil ne pota, ne vremena, da ne bi prišel na zborovanja in stisnil v bratski ljubavi roko svojih drugov. Toda usoda je hotela in strla je Tvoje mlado življenje. Odsel si, mi pa Ti kličemo s potrjim srcem: Spavaj sladko do svidenja tam daleč!

Tovariši.

— **DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA** je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Poziv!

Vsa okrajna učiteljska društva opozarjamo na okrožnico št. 1223 z dne 15. aprila 1927 in prosimo, da nam vrnejo izpolnjeno »Letno poročilo« prav gotovo do 15. junija 1927, ker mora do tega termina tudi poverjeništvu izvršiti svoje obveznosti napram centrali, sicer nas ne smatra za svoje polnopravne člane. Poravnajte pravočasno tudi članarino!

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Za Vidovdanske prireditve ob sklepu šolskega leta, ima Prosvetni odsek UJU pov. Ljubljana na razpolago sledeče primarne igrice: Ribičič: Trije bratje; Ivo Trošt: Testament majke Jugo; Vičev; Fran Skulj: Ujedinjenje. Poleg teh treh z dnevu primerno vsebino so na razpolago še: Trošt: Kraljevič Marko in beg Kostadin; Ribičič: Lola; Susteršič: Svetli kamen in pa Deklamovanke I. in II. zvezek. — Narodno-prosvetni odsek UJU — pov. Ljubljana.

— Tov. Leban Janko, naš književnik in glasbenik, je dosegel 21. aprila t. l. 72. leto. Zaslužni mož — mi piše — je pravkar zmogel več tednov ga morečo »špansko«. Pomagala sta oba gg. zdravnika usmiljenih bratov v Kandiji, še največ pa Jankova trdna narava. Vsak dan čaka iz Beograda rešitve v obliki redne umetn. podpore in prevedbe pokojn. kron v dinarje. Da bi je le dočkal kmalu in tako gotovo kot 72. leto in ozdravljenje! Vsi njegovi mnogobrojni prijatelji iz širne Jugoslavije mu čestitamo k prvi slovesnosti, drugi in — bomo čimprej tudi — k tretji. Če država kmalu ne pomore kronskim upokojencem iz bednega stanja, pojdejo vsi štrajkat v nebesa. Tam jih sicer čaka tudi samo krona — mučeniška, ki bo pa dovolj za vse potrebe. Naš slavljeneč dolgi ob zeleni Krki naj skoro doživi novi jubilej — poslednje štetje krone in se še dolgo veseli njih premembe v dinarje. Z njim pa vsi ostali trpin! Zdravol T.

— Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v nedeljo 22. maja popoldanski izlet na Tabor pri Št. Jurju, poldrugo uro hoda južno od postaje Grosuplje. Tabor s cerkvico in obzidjem je eden najbolje ohranjenih spomenikov iz turških časov, pa tudi sicer zelo zanimiva izletna točka. Odhod iz Ljubljane z dolencem ob 13.18, povratek z Grosuplje ob 21.33. Ako bi bilo slabo vreme, se izlet preloži na praznik 26. maja popoldne. Izlet vodi predsednik društva, ki vstopi na dolenskem kolodvoru.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega iz leta 1907. Na tozadeven moj poziv so se oglasili nekateri z nasvetom, drugi so poročali, da so z vsem zadovoljni, največ pa se jih sploh ni oglasilo. Fantje, po 20 letih bo pa vendarle prav, da se zopet enkrat pogledamo iz obličja v obličje! Po dosedanjih rezultatih je določeno Celje, in sicer 2. in 3. julija. Kdor še ni čisto omagal, naj takoj sporoči po dopisnici. — Grčar Tit, Ljubljana-Barje.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice namerava prirediti »Društvo učiteljic v Ljubljani« tudi letos v juliju, ako se priklasi primerno število udeleženk. Priglasitve je vpslati do konca maja društvu, Poljanski nasip 10/II.

— Umrli je 6. t. m. tovariš Jožef Lovrec, šolski upravitelj v Majšpergu pri Ptuj po daljšem bolehanju. Služboval je od l. 1894. Bil je izvrsten šolski vrtnar in najboljši tovariš. Blag mu spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— Dva odlična šolnika. (Tovarišu Hrenu — na njegov članek.) Ledeni možje so opravili svoje delo. Kmet in vrtnar sta z oblačim srcem opazovala upuščenje ene ledene noči. Zasijalo je sicer zopet toplo majniško sonce, a kar je zamorila mrzla slana, se ne obudi k novemu življenju. Nežnejša od nežnih cvetic so čustvena, dovzetna srca naše nam izročene mladine. Kolikokrat se je skrillo zlato sonce v šolskih sobanah, ker so ledenomrki predstojniki zamorili s fermami, trdimi odločbami, ozko srčnimi ukazi vse kar je nežnega v naših srcih — nas tirali v obup. Učitelj-vzgojitelj vplivaj na mlada, dovzetna srca predvsem s svojo dobro voljo in ljubeznivostjo. Kako naj temu načelu zadosti, ako so zasejali v njegovo srce jezo, srd, obup? Kdor hoče dvigniti šolo v pravo vzgojevalnico, skrb, da bo učitelj-vzgojitelj zadovoljen, srečen, poln vere v pravičnost in naklonjenost

predstojnikov, zmožen sejati ljubezen in osrečevati druge. Ledeni mrkosti uničuje ljubezen kot slana nežen cvet. Nisem nasprotnik discipline, ampak celo povdarjam njeno potrebnost. Sem pa odločno proti načinu njene upeljave, ki nas je tlačil k tlom, zbuja v naših srcih upor, nam jemal veselje do dela. S trdostjo in pretirano strogoštvom se ubijajo ideali in se ustvarjajo iz učiteljev-idealizmov učiteljski-dninarji. Gorje mladini izročeni takim vzgojiteljem. Avstrijska vojaška disciplina, sloneča na trdi brezobzirnosti se v svetovni vojni ni obnesla, še manj pa bi mogla hasniti v šolstvu. Pri svojem učiteljevanju sem imel za predstojnike svoje nacionalne nasprotnike — da osebne sovražnike. A med njimi je bil na odličnem mestu tudi mož s toplim, čutečim srcem. Ta mi je zatrejal, da interesi države zahtevajo, da se učiteljstvo zadovolji in da se vzdrži njega delavolnost. Le srečen učitelj brez trpkosti v srcu zamore zadostiti svoji vzvišeni nalogi. Ljubezen je svet preličila in uprav sedaj nam je treba, da zace-limo rane, ki so jih zasekale grozote svetovne vojne. Tebe tov. Hren pa prosim v svojem in v imenu številnih tovarišev, da ne povečičavaš, kar je rodilo v nas kruto boleost.

Z. Kovač.

— Tovarišem maturantom leta 1907. na koprskem učiteljski! Letos obhajamo dvajsetletnico. Zelja tovarišev to in onostran meje je, da bi jo obhajali skupno za časa velikih počitnic — toda ne ob času pokrajinske skupščine, ker hočemo nemoteno »zborovati« po dvajsetih letih. Donka, tovariši, oglasite se čim prej z željo, kje in kdaj naj se snidemo — večina bo odločevala. Do vselega snidenja! — Josip Macarol, Šmartno pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

— Članom kranjskega učiteljskega društva. Da bo redno blagajniško poslovanje omogočeno, javljam, da plačajo redni člani vsled sklepa na zborovanju dne 18. marca v Šmartnu pri Kranju 172 Din letnih prispevkov (redna članarina 140 Din, uradniska organizacija 12 Din, obrambni sklad 10 Din, učiteljsko pevsko društvo 10 Din), plačljivih v 9 obrokih po 17 Din in enkrat po 19 Din. Z učitelji poročene učiteljice plačajo polovico redne članarine, t. j. 70 Din in ostale prispevke 32 Din, mesečno tedaj 9 obrokov po 10 Din in enkrat 12 Din. Redni člani so tudi novoupokojenci in učiteljice ženskih ročnih del. — Blagajničarka.

Književnost in umetnost.

— k Danilo Gorinšek: Maj. Pesmi za deco. Celje 1927. Pesnik, ki je doslej priobčil več svojih stvari v raznih naših mladinskih in drugih listih, je v samozaložbi izdal zbirko večinoma še neobjavljenih pesmi, posvečene materi. Tu se vrste pesmi o raznih dogodkih iz otroškega in živalskega življenja, ki vsebinsko pričajo, da se je pesnik znal uživati v otroški miselnosti in dogodke, iz nje zajete, podati nepotvorjeno, zdravo naivno. Velik del zbirke tvorijo slike iz prirode, podane z ljubeznijo in preprostostjo, zato tudi zelo učinkovito. Oblika izražanja je vseskozi prijetno zvočna. Tako n. pr. »Maj«:

Aj, aj, aj,
zazelenel maj.
Šmarnica je zaduhtela,
vodica je zasumela,
kukavica je zapela,
aj, aj, aj,
zazelenel maj...

Brez dvoma je, da bo deca svojega prijatelja lahko dobro umela in mu bo hvaležna. Oprema knjižice je okusna, papir in tisk zelo ustrežajoča, čeprav je njena cena zelo nizka. Delo je priporočljivo tudi šolskim knjižnicam in bo nudilo šolskim odrom dokaj primerne snovi. — Franjo Roš.

Učiteljski pravnik.

— § Davek na honorarje državnih uslužbencev. Točka V., čl. 79. finančnega zakona za leto 1927/28. predvideva počenši s 1. aprilom 1927 plačevanje davka na honorarje, ki jih prejema državnih uslužbencev iz državne blagajne poleg svojih rednih prejemkov. Od plačevanja davka so izvzeti potni stroški, kilometražne, selilni stroški in podobni prejemki, ki so vezani na gotove izdatke. Davek se bo odmerjal po skali iz čl. 167. finančnega zakona za leto 1926/27. odnosno čl. 86. finančnega zakona za l. 1927/28. Invalidski in komorni davek se odmeri ob priliki vsakokratnega plačila davka na honorarje, in sicer po predpisih, ki veljajo za redne prejemke.

— § Iz šolskega življenja ali zakon in praksa. Zakon pravi: »Uradnikom in drugim uslužbencem, ki se jim odredi, da po službenih opravkih potujejo izven kraja svojega stalnega službovanja... pripadajo iz državne blagajne take povračila stroškov: Na podlagi tega zakona je predložil šolski upravitelj I. I. nadrejeni šolski oblasti sledeči stroškovnik: »Podpisani sem se udeležil na ukaz nadrejene šolske oblasti dne ... z ... učenci tukajšnje šole pogozdovanje na parceli ... ter prosim, da se mi izplača dnevnic in kilometraž po uredbi o povračilu stroškov državnim uslužbencem ob službenem potovanju in selitvi z dne 30. septembra 1920, D. R. br. 96.000, izpremenjeno in dopolnjeno z uredbi z dne 1. oktobra 1923, k D. R. br. 121.400 v smislu katerih dobim, in sicer a) ena dnevnic 65 Din, b) kilometrina za 3 km a 6 Din, t. j. 18 Din, skupaj 83 Din.« — Prosilec je dobil sledeči odgovor: »Veslik župan ... oblasti je z odlokom ...

zavrnil prošnjo za povračilo potnih stroškov ob priliki udeležbe pri dečjem dnevu za pogozdovanje. V te svrhe ne pripada povrnitev potnih stroškov, ker je bil dečji dan za pogozdovanje po odloku ministrstva prosvete obvezen šolski dan. O

tem je obvestiti itd.« — Točko, da za povračilo stroškov vsled službenih opravkov izven kraja stalnega službovanja ob obveznih šolskih dnevih nimaš pravice, iščeš zaman v zgoraj citiranih uredbah. Če bi bila, bi bila gotovo navedena.

Naša društvena zborovanja.

Ali se borimo za načela ali osebnosti? — Odločen nastop društev proti izpodbijanju načelnega stališča z osebnimi in nenačelnimi poizkusi. — Iskreno pripoznanje stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev je temeljni pogoj iskrenega skupnega stanovskega dela in tovarštva.

Sklepi društev:

I. Mariborsko učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj razvija, na kateri način bi se omilila nasprotstva med učiteljstvom v Sloveniji.
2. Kako bi se preprečil izstop članov iz društev in društev iz poverjeništvu UJU Ljubljana.
3. Kako bi se omogočil vstop že izstopivših članov v svoja društva in društvom v poverjeništvu UJU Ljubljana.
4. Ako so posamezne osebe bodisi na tej ali oni strani zadržek, da ne more priti do enotnega nastopa vsega učiteljstva v Sloveniji, naj se razmišlja, ali bi ne bilo stvari v korist, da bi te osebe do ureditve spornih vprašanj z vodilnih mest odstopile?
5. Da bi čimprej prišlo do enotnega nastopa slovenskega učiteljstva je tudi želeli, da oba slovenska stanovska politična lista prenehata z dopisi, ki se ne ujemajo s tovarštvom in preočividno kažejo ost proti tej ali oni osebi, ali hočejo zasmehovati naziranje cele skupine učiteljstva, ali so dvomljive moralne vrednosti.
6. Poverjeništvu UJU Ljubljana prosimo, da vzame te predloge na znanje in pošlje Učiteljskemu društvu za Maribor in bližnjo okolico nanje pismen odgovor.

II. Konjiško učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU Ljubljana se pozdravlja, da stori vse za odstranitev spora, ki je nastal po lanskim skupščini v Celju radi deklaracije in da z vsemi močmi pripomore k zopetni združitvi. — Sedanji položaj nikakor ni v smislu načela, ki si ga je osvojilo sedanje poverjeništvu UJU na temelju deklaracije, da naj se združi vse učiteljstvo v eno stanovsko organizacijo, kajti Pov. žrtvuje brezbrizno velik del članov, ki imajo svoje oddvojeno mnenje napram Poverjeništvu.
2. »Učit. Tov.« bodi zgolj stanovsko glasilo in naj opusti vse osebne napade, sovražnosti, zabavljanja in izzivanja. »Učit. Tov.« povzroča s svojo pisavo nevoljo in odpor pri mirnih in prevdanih članih.
Opozarjamo, da nastopajo mnogi tovariši proti onim, ki so drugega mnenja kakor takozvani deklaristi, netovariško, žaljivo, naravnost sovražno. To ne pospešuje edinstva v naših vrstah.
3. Odstranijo naj se iz vodstva Pov. one osebe, ki so v spodtiko in nimajo zaupanja ali vsaj ne popolnega zaupanja.
4. Bivši notranji gospodarski položaj Pov. z vsemi nedostatkami ne more tvoriti povoda za razdor v Pov. UJU Ljubljana in naj se ne izkorišča v svrhu povečanja razdora, osobito ko so za njega soodgovorni tudi nekateri člani sedanjega Poverjeništvu.

III. Učiteljsko kranjskega in radovljanskega okraja zborujoče na Jesenicah dne 9. maja 1927 izreka popolno zaupanje svojim org. zastopnikom kakor tudi sedanjemu poverjeništvu, ki smoteno vodi organizacijo v smislu celjske deklaracije.

Delegati kranjskega učiteljskega društva so se na pokrajinski skupščini v Celju prepričali:

1. da se je ravno po prizadevanju članov bivšega okrajnega sosveta dognala nepravilna manipulacija s premoženjem poverjeništvu.
2. da so ravno oni zaustavili nepravilno poslovanje naših zastopnikov v namestitnih komisijah in
3. da se je ravno po njihovi iniciativi dosseglo združenje vsega učiteljstva na enotni stanovski, nepolitični osnovi.

IV. Kamniško učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 9. maja t. l. sledečo resolucijo tov. Znideršiča:

Kamniško učiteljsko društvo izreka sedanjemu poverjeništvu in ožjemu sosvetu popolno zaupanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti in stališču strogo stanovske organizacije. Vsak kompromis, ki bi bil storjen pod firmo sloge na škodo načelnemu stališču, smatra za škodljiv in ga odklanja. Odločno obsoja postopanje manjšine, ki hoče načeln boj zavleči na polje boja proti posameznim osebam, na kateri način misli, da bo z osebam omajala tudi sedanje načelne temelje organizacije.

V. Litjsko učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 7. maja t. l. sledeči sklep:

Resolucija: Učiteljsko društvo litjskega okraja uvideva, da je poverjeništvu šlo do skrajnih mej popustljivosti napram manjšini slovenskega učiteljstva. Manjšina se ni hotela legalno uveljavljati, dasi nosi vso odgovornost za razdor, ki je nastal v učiteljskih vrstah, ker je načelni stanovski spor speljala na osebno in strankarsko polje. Učiteljsko izreka poverjeništvu popolno zaupanje za njegovo delovanje in postopanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti. Odločno odklanjamo stremenje manjšine, ki hoče načelno stran spora zopet speljati na polje osebnosti proti članom ožjega sosveta in hoče tudi nekatere naše člane in društva pridobiti za to.

Vabila

— Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico bo zborovalo v sredo, dne 25. maja 1927 v kino ljubljanski dvor točno ob 8. uri zjutraj s sledečim dnevnim redom: 1. »Razvoj in pomen alpinizma«, predava s skioptičnimi slikami dr. H. Tuma (nadaljevanje). 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Delovni program, poroča tov. A. Urbančič. 4. Položaj kontrakturnega učiteljstva, poroča tov. Leop. Kosova. 5. Uredba o učiti. disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 6. Poročilo o obnem zboru Učiteljske tiskarne, disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 7. Slučajnosti. Z ozirom na aktualno važnost dnevnega reda, kakor tudi na sklep odbora, da bo vsak član(ica), ki neopravičeno trikrat izostane od zborovanja, iz društva črtan, se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Da se ne bo motilo predavatelja, se prosi točnosti. — Predsednik.

Kulturni krožki:

— Mokronoški krožek zboruje v sredo 25. maja t. l. ob 10. uri dopoldne na osnovni šoli v Mokronogu. Ker so na dnevnem redu poleg predavanja tov. Zupančiča »O tuberkulozi« še važne društvene zadeve, je polnoštevilna udeležba neobhodno potrebna. Reflektanti za kosilo naj se javijo šolskemu upravitelju v Mokronogu do 24. t. m. — Predsednik.

Poročila:

— Belokranjsko učiteljsko društvo je imelo zborovanje dne 12. marca 1927 v Črnomlju. Navzočih je bilo 52 članov(ice).

Zborovanje sta poselila tov. nadzornik Lukežič in tov. ravnatelj Mervič. Vse je tov. predsednik iskreno pozdravil. V društvu sta vstopili tovariši Mara Zupančičeva iz Dragatuša in Mimica Korenova iz Drašič.

Zapisnik o zadnjem zborovanju je bil prečitan in sprejet.

Dopoldne je imel tov. Tončič iz Metlike praktičen nastop iz srbohrvaščine v III. razredu črnomalske šole, pri katerem je hospitiral vse učiteljstvo. Za svoj nastop je izbral: »Vrste naglasa v srbohrvaškem jeziku«. Razgovor o hospitaciji je pokazal, da so taki nastopi hvale vredni in oba gosta sta pozdravila ta pokret našega društva.

K debati o revizijskem poročilu se je oglasilo več tovarišev, katerim je odgovorjal tov. Mervič, ki je obljubil, ga se prihodnjega zborovanja udeleži tov. urednik »Učit. Tovariša«.

Pri slučajnostih se je poslovil od celokupnega učiteljstva in društva tov. nadzornik Lukežič. V svojem poslovilnem govoru je želel društvu krepkega razvoja, učiteljstvu pa lepih uspehov na šolskem polju. Učiteljstvo mu je izrazilo za njegove besede zahvalo.

Na predlog tov. Tončiča se je ustanovil v društvu pedagog. didaktični odsek, ki bo odločal predavanja pedagog. didakt. narave, nastope članom, ki se bodo prostovoljno javili prevzeti odrejeno nalogo.

Prihodnje zborovanje bo meseca maja v Metliki. Povabi se tudi karlovsko-jastrebarsko in novomeško učiteljsko društvo. Dan zborovanja se določi pozneje.

Tovariši(ice) pokažimo, da smo res tovariši in pridimo vsi! — Tajnica.

— Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 9. aprila ob 8. uri na osnovni šoli v Breznu ob Dravi. Obisk radi slabega vremena pičel.

Dopisi. Učiteljski dom v Mariboru je vpsal podrobno poročilo o svojem gospodarskem poslovanju in gmošnem stanju; vzelo se je za znanje.

Družba sv. Cirila in Metoda naproša društvo, da sprejme na enem izmed prihodnjih zborovanj v svoj dnevni red temo: »Narodno obrambno delo C. M. družbe in naše šolstvo; referiral bi družbin tajnik. Sklene se družbi ugoditi.

Zbirka domoslovnega materiala. Predsednik Jurančič poroča, da je zaprosil direktorjo državnih železnic v Ljubljani za dovoljenje, da si sme na postajah, kjer se uvažja in izvažja roba za marenberški okraj, učiteljstvo iz tovarnih listov prepisati količino in kakovost iste. S tem dobimo pregledno sliko gospodarstva v našem okraju. Dovoljenje je došlo in precej podatkov je že zbranih. Še preostalo delo si razdeli učiteljstvo železniškim postajam najbližjih šol. Nadalje se sklone, da poskrbi učiteljstvo do prihodnjega zborovanja sledeče podatke — vsak iz svojega okoliša:

a) Statistiko političnih občin: o številu hiš, številu prebivalstva in razsežnosti zemljišč (posameznih kultur).

b) Statistiko rojstev in smrti v l. 1926., vzrokov umiranja ter dosežene življenjske starosti.

Ljudstvo, ki životari po teh naših hribih in dolinah, njega življenjske prilike in nepravilne, ki mu oblikujejo dušo — to bodi predvsem predmet našega študija.

spominjali radi, da bodo ti spomini polni ljubezni in spoštovanja do blage duše, ki jih je napajala le do dobrih in poštenih. In ne bo ga vaščana, ki Te je pobilje poznal, da ne bi govoril o Tebi s spoštovanjem in solzo v očeh, saj si obiskal vsakega tudi najbolj oddaljenega in prinašal v hiše le dobro besedo in usmiljeno srce. Pogrešali Te bomo mi, Tvoji stanovski tovariši, ker smo izgubili s Teboj vnetega borca našega pokreta, odkritega prijatelja in tovariša, ki se ni strašil ne pota, ne vremena, da ne bi prišel na zborovanja in stisnil v bratski ljubavi roko svojih drugov. Toda usoda je hotela in strla je Tvoje mlado življenje. Odsel si, mi pa Ti kličemo s potrjim srcem: Spavaj sladko do svidenja tam daleč!

Tovariši.

— **DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA** je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Poziv!

Vsa okrajna učiteljska društva opozarjamo na okrožnico št. 1223 z dne 15. aprila 1927 in prosimo, da nam vrnejo izpolnjeno »Letno poročilo« prav gotovo do 15. junija 1927, ker mora do tega termina tudi poverjeništvu izvršiti svoje obveznosti napram centrali, sicer nas ne smatra za svoje polnopravne člane. Poravnajte pravočasno tudi članarino!

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Za Vidovdanske prireditve ob sklepu šolskega leta, ima Prosvetni odsek UJU pov. Ljubljana na razpolago sledeče primarne igrice: Ribičič: Trije bratje; Ivo Trošt: Testament majke Jugo; Vičev; Fran Skulj: Ujedinjenje. Poleg teh treh z dnevu primerno vsebino so na razpolago še: Trošt: Kraljevič Marko in beg Kostadin; Ribičič: Lola; Susteršič: Svetli kamen in pa Deklamovanke I. in II. zvezek. — Narodno-prosvetni odsek UJU — pov. Ljubljana.

— Tov. Leban Janko, naš književnik in glasbenik, je dosegel 21. aprila t. l. 72. leto. Zaslužni mož — mi piše — je pravkar zmozel več tednov ga morečo »špansko«. Pomagala sta oba gg. zdravnika usmiljenih bratov v Kandiji, še največ pa Jankova trdna narava. Vsak dan čaka iz Beograda rešitve v obliki redne umetn. podpore in prevedbe pokojn. kron v dinarje. Da bi je le dočkal kmalu in tako gotovo kot 72. leto in ozdravljen! Vsi njegovi mnogobrojni prijatelji iz širne Jugoslavije mu čestitamo k prvi slovesnosti, drugi in — bomo čimprej tudi — k tretji. Če država kmalu ne pomore kronskim upokojencem iz bednega stanja, pojdejo vsi štrajkat v nebesa. Tam jih sicer čaka tudi samo krona — mučeniška, ki bo pa dovolj za vse potrebe. Naš slavljeneč dolgi ob zeleni Krki naj skoro doživi novi jubilej — poslednje štetje krone in se še dolgo veseli njih premembe v dinarje. Z njim pa vsi ostali trpin! Zdravol T.

— Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v nedeljo 22. maja popoldanski izlet na Tabor pri Št. Jurju, poldrugo uro hoda južno od postaje Grosuplje. Tabor s cerkvico in obzidjem je eden najbolje ohranjenih spomenikov iz turških časov, pa tudi sicer zelo zanimiva izletna točka. Odhod iz Ljubljane z dolencem ob 13.18, povratek z Grosuplje ob 21.33. Ako bi bilo slabo vreme, se izlet preloži na praznik 26. maja popoldne. Izlet vodi predsednik društva, ki vstopi na dolenskem kolodvoru.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega iz leta 1907. Na tozadeven moj poziv so se oglasili nekateri z nasvetom, drugi so poročali, da so z vsem zadovoljni, največ pa se jih sploh ni oglasilo. Fantje, po 20 letih bo pa vendarle prav, da se zopet enkrat pogledamo iz obličja v obličje! Po dosedanjih rezultatih je določeno Celje, in sicer 2. in 3. julija. Kdor še ni čisto omagal, naj takoj sporoči po dopisnici. — Grčar Tit, Ljubljana-Barje.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice namerava prirediti »Društvo učiteljic v Ljubljani« tudi letos v juliju, ako se priklasi primerno število udeleženk. Priglasitve je vpslati do konca maja društvu, Poljanski nasip 10/II.

— Umrli je 6. t. m. tovariš Jožef Lovrec, šolski upravitelj v Majšpergu pri Ptuj po daljšem bolehanju. Služboval je od l. 1894. Bil je izvrsten šolski vrtnar in najboljši tovariš. Blag mu spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— Dva odlična šolnika. (Tovarišu Hrenu — na njegov članek.) Ledeni možje so opravili svoje delo. Kmet in vrtnar sta z oblačim srcem opazovala upostojanje ene ledene noči. Zasijalo je sicer zopet toplo majniško sonce, a kar je zamorila mrzla slana, se ne obudi k novemu življenju. Nežnejša od nežnih cvetic so čustvena, dovzetna srca naše nam izročene mladine. Kolikokrat se je skrillo zlato sonce v šolskih sobanah, ker so ledenomrki predstojniki zamorili s fermami, trdimi odločbami, ozko srčnimi ukazi vse kar je nežnega v naših srcih — nas tirali v obup. Učitelj-vzgojitelj vplivaj na mlada, dovzetna srca predvsem s svojo dobro voljo in ljubeznivostjo. Kako naj temu načelu zadosti, ako so zasejali v njegovo srce jezo, srd, obup? Kdor hoče dvigniti šolo v pravo vzgojevalnico, skrb, da bo učitelj-vzgojitelj zadovoljen, srečen, poln vere v pravičnost in naklonjenost

predstojnikov, zmožen sejati ljubezen in osrečevati druge. Ledeni mrkosti uničuje ljubezen kot slana nežen cvet. Nisem nasprotnik discipline, ampak celo povdarjam njeno potrebnost. Sem pa odločno proti načinu njene upeljave, ki nas je tlačil k tlom, zbuja v naših srcih upor, nam jemal veselje do dela. S trdostjo in pretirano strogoštvom se ubijajo ideali in se ustvarjajo iz učiteljev-idealstov učitelji-dninarji. Gorje mladini izročeni takim vzgojiteljem. Avstrijska vojaška disciplina, sloneča na trdi brezobzirnosti se v svetovni vojni ni obnesla, še manj pa bi mogla hasniti v šolstvu. Pri svojem učiteljevanju sem imel za predstojnike svoje nacionalne nasprotnike — da osebne sovražnike. A med njimi je bil na odličnem mestu tudi mož s toplim, čutečim srcem. Ta mi je zatrejal, da interesi države zahtevajo, da se učiteljstvo zadovolji in da se vzdrži njega delavolnost. Le srečen učitelj brez trpkosti v srcu zamore zadostiti svoji vzvišeni nalogi. Ljubezen je svet preličila in uprav sedaj nam je treba, da zacementimo rane, ki so jih zasekale grozote svetovne vojne. Tebe tov. Hren pa prosim v svojem in v imenu številnih tovarišev, da ne povečičavaš, kar je rodilo v nas kruto bolesto.

Z. Kovač.

— Tovarišem maturantom leta 1907. na koprskem učiteljskem! Letos obhajamo dvajsetletnico. Zelja tovarišev to in onostran meje je, da bi jo obhajali skupno za časa velikih počitnic — toda ne ob času pokrajinske skupščine, ker hočemo nemoteno »zborovati« po dvajsetih letih. Donka, tovariši, oglasite se čim prej z željo, kje in kdaj naj se snidemo — večina bo odločevala. Do vselega snidenja! — Josip Macarol, Šmartno pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

— Članom kranjskega učiteljskega društva. Da bo redno blagajniško poslovanje omogočeno, javljam, da plačajo redni člani vsled sklepa na zborovanju dne 18. marca v Šmartnu pri Kranju 172 Din letnih prispevkov (redna članarina 140 Din, uradniška organizacija 12 Din, obrambni sklad 10 Din, učiteljsko pevsko društvo 10 Din), plačljivih v 9 obrokih po 17 Din in enkrat po 19 Din. Z učitelji poročene učiteljice plačajo polovico redne članarine, t. j. 70 Din in ostale prispevke 32 Din, mesečno tedaj 9 obrokov po 10 Din in enkrat 12 Din. Redni člani so tudi novoupokojenci in učiteljice ženskih ročnih del. — Blagajničarka.

Književnost in umetnost.

— k Danilo Gorinšek: Maj. Pesmi za deco. Celje 1927. Pesnik, ki je doslej priobčil več svojih stvari v raznih naših mladinskih in drugih listih, je v samozaložbi izdal zbirko večinoma še neobjavljenih pesmi, posvečene materi. Tu se vrste pesmi o raznih dogodkih iz otroškega in živalskega življenja, ki vsebinsko pričajo, da se je pesnik znal uživati v otroški miselnosti in dogodke, iz nje zajete, podati nepotvorjeno, zdravo naivno. Velik del zbirke tvorijo slike iz prirode, podane z ljubeznijo in preprostostjo, zato tudi zelo učinkovito. Oblika izražanja je vseskozi prijetno zvočna. Tako n. pr. »Maj«:

Aj, aj, aj,
zazelenel maj.
Šmarnica je zaduhtela,
vodica je zasumela,
kukavica je zapela,
aj, aj, aj,
zazelenel maj...

Brez dvoma je, da bo deca svojega prijatelja lahko dobro umela in mu bo hvaležna. Oprema knjižice je okusna, papir in tisk zelo ustrezajoča, čeprav je njena cena zelo nizka. Delo je priporočljivo tudi šolskim knjižnicam in bo nudilo šolskim odrom dokaj primerne snovi. — Franjo Roš.

Učiteljski pravnik.

— Š Davek na honorarje državnih uslužbencev. Točka V., čl. 79. finančnega zakona za leto 1927/28. predvideva počenši s 1. aprilom 1927 plačevanje davka na honorarje, ki jih prejema državnih uslužbencev iz državne blagajne poleg svojih rednih prejemkov. Od plačevanja davka so izvzeti potni stroški, kilometražne, selilni stroški in podobni prejemki, ki so vezani na gotove izdatke. Davek se bo odmerjal po skali iz čl. 167. finančnega zakona za leto 1926/27. odnosno čl. 86. finančnega zakona za l. 1927/28. Invalidski in komorni davek se odmeri ob priliki vsakokratnega plačila davka na honorarje, in sicer po predpisih, ki veljajo za redne prejemke.

— Š Iz šolskega življenja ali zakon in praksa. Zakon pravi: »Uradnikom in drugim uslužbencem, ki se jim odredi, da po službenih opravkih potujejo izven kraja svojega stalnega službovanja... pripadajo iz državne blagajne take povračila stroškov: Na podlagi tega zakona je predložil šolski upravitelj I. I. nadrejeni šolski oblasti sledeči stroškovnik: »Podpisani sem se udeležil na ukaz nadrejene šolske oblasti dne ... z ... učenci tukajšnje šole pogozdovanje na parceli ... ter prosim, da se mi izplača dnevnic in kilometraž po uredbi o povračilu stroškov državnim uslužbencem ob službenem potovanju in selitvi z dne 30. septembra 1920, D. R. br. 96.000, izpremenjeno in dopolnjeno z uredbi z dne 1. oktobra 1923, k D. R. br. 121.400 v smislu katerih dobim, in sicer a) ena dnevnic 65 Din, b) kilometrina za 3 km a 6 Din, t. j. 18 Din, skupaj 83 Din.« — Prosilec je dobil sledeči odgovor: »Veslik župan ... oblasti je z odlokom ...

zavrnil prošnjo za povračilo potnih stroškov ob priliki udeležbe pri dečjem dnevu za pogozdovanje. V te svrhe ne pripada povrnitev potnih stroškov, ker je bil dečji dan za pogozdovanje po odloku ministrstva prosvete obvezen šolski dan. O

tem je obvestiti itd.« — Točko, da za povračilo stroškov vsled službenih opravkov izven kraja stalnega službovanja ob obveznih šolskih dnevih nimaš pravice, iščeš zaman v zgoraj citiranih uredbah. Če bi bila, bi bila gotovo navedena.

Naša društvena zborovanja.

Ali se borimo za načela ali osebnosti? — Odločen nastop društev proti izpodbijanju načelnega stališča z osebnimi in nenačelnimi poizkusi. — Iskreno pripoznanje stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev je temeljni pogoj iskrenega skupnega stanovskega dela in tovarištva.

Sklepi društev:

I. Mariborsko učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj razvilišja, na kateri način bi se omilila nasprotstva med učiteljstvom v Sloveniji.
2. Kako bi se preprečil izstop članov iz društev in društev iz poverjeništvu UJU Ljubljana.
3. Kako bi se omogočil vstop že izstopivših članov v svoja društva in društvom v poverjeništvu UJU Ljubljana.
4. Ako so posamezne osebe bodisi na tej ali oni strani zadržek, da ne more priti do enotnega nastopa vsega učiteljstva v Sloveniji, naj se razmišlja, ali bi ne bilo stvari v korist, da bi te osebe do ureditve spornih vprašanj z vodilnih mest odstopile?
5. Da bi čimprej prišlo do enotnega nastopa slovenskega učiteljstva je tudi želeli, da oba slovenska stanovska politična lista prenehata z dopisi, ki se ne ujemajo s tovarištvom in preočividno kažejo ost proti tej ali oni osebi, ali hočejo zasmehovati naziranje cele skupine učiteljstva, ali so dvomljive moralne vrednosti.
6. Poverjeništvu UJU Ljubljana prosimo, da vzame te predloge na znanje in pošlje Učiteljskemu društvu za Maribor in bližnjo okolico nanje pismen odgovor.

II. Konjiško učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU Ljubljana se pozivlja, da stori vse za odstranitev spora, ki je nastal po lanskim skupščini v Celju radi deklaracije in da z vsemi močmi pripomore k zopetni združitvi. — Sedanji položaj nikakor ni v smislu načela, ki si ga je osvojilo sedanje poverjeništvu UJU na temelju deklaracije, da naj se združi vse učiteljstvo v eno stanovsko organizacijo, kajti Pov. žrtvuje brezbrizno velik del članov, ki imajo svoje oddvojeno mnenje napram Poverjeništvu.
2. »Učit. Tov.« bodi zgolj stanovsko glasilo in naj opusti vse osebne napade, sovražnosti, zabavljanja in izzivanja. »Učit. Tov.« povzroča s svojo pisavo nevoljo in odpor pri mirnih in prevdanih članih.
Opozarjamo, da nastopajo mnogi tovariši proti onim, ki so drugega mnenja kakor takozvani deklarasi, netovariško, žaljivo, naravnost sovražno. To ne pospešuje edinstva v naših vrstah.
3. Odstranijo naj se iz vodstva Pov. one osebe, ki so v spodtiko in nimajo zaupanja ali vsaj ne popolnega zaupanja.
4. Bivši notranji gospodarski položaj Pov. z vsemi nedostatkami ne more tvoriti povoda za razdor v Pov. UJU Ljubljana in naj se ne izkorišča v svrhu povečanja razdora, osobito ko so za njega soodgovorni tudi nekateri člani sedanjega Poverjeništvu.

III. Učiteljsko kranjskega in radovljanskega okraja zborujoče na Jesenicah dne 9. maja 1927 izreka popolno zaupanje svojim org. zastopnikom kakor tudi sedanjemu poverjeništvu, ki smoteno vodi organizacijo v smislu celjske deklaracije.

Delegati kranjskega učiteljskega društva so se na pokrajinski skupščini v Celju prepričali:

1. da se je ravno po prizadevanju članov bivšega okrajnega sosveta dognala nepravilna manipulacija s premoženjem poverjeništvu.
2. da so ravno oni zaustavili nepravilno poslovanje naših zastopnikov v namestitnih komisijah in
3. da se je ravno po njihovi iniciativi dosseglo združenje vsega učiteljstva na enotni stanovski, nepolitični osnovi.

IV. Kamniško učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 9. maja t. l. sledečo resolucijo tov. Znideršiča:

Kamniško učiteljsko društvo izreka sedanjemu poverjeništvu in ožjemu sosvetu popolno zaupanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti in stališču strogo stanovske organizacije. Vsak kompromis, ki bi bil storjen pod firmo sloge na škodo načelnemu stališču, smatra za škodljiv in ga odklanja. Odločno obsoja postopanje manjšine, ki hoče načelen boj zavleči na polje boja proti posameznim osebam, na kateri način misli, da bo z osebam omajala tudi sedanje načelne temelje organizacije.

V. Litjsko učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 7. maja t. l. sledeči sklep:

Resolucija: Učiteljsko društvo litjskega okraja uvideva, da je poverjeništvu šlo do skrajnih mej popustljivosti napram manjšini slovenskega učiteljstva. Manjšina se ni hotela legalno uveljavljati, dasi nosi vso odgovornost za razdor, ki je nastal v učiteljskih vrstah, ker je načelni stanovski spor speljala na osebno in strankarsko polje. Učiteljsko izreka poverjeništvu popolno zaupanje za njegovo delovanje in postopanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti. Odločno odklanjamo stremenje manjšine, ki hoče načelno stran spora zopet speljati na polje osebnosti proti članom ožjega sosveta in hoče tudi nekatere naše člane in društva pridobiti za to.

Vabila

— Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico bo zborovalo v sredo, dne 25. maja 1927 v kino ljubljanski dvor točno ob 8. uri zjutraj s sledečim dnevnim redom: 1. »Razvoj in pomen alpinizma«, predava s skioptičnimi slikami dr. H. Tuma (nadaljevanje). 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Delovni program, poroča tov. A. Urbančič. 4. Položaj kontrakturnega učiteljstva, poroča tov. Leop. Kosova. 5. Uredba o učiti. disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 6. Poročilo o obnem zboru Učiteljske tiskarne, disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 7. Slučajnosti. Z ozirom na aktualno važnost dnevnega reda, kakor tudi na sklep odbora, da bo vsak član(ica), ki neopravičeno trikrat izostane od zborovanja, iz društva črtan, se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Da se ne bo motilo predavatelja, se prosi točnosti. — Predsednik.

Kulturni krožki:

— Mokronoški krožek zboruje v sredo 25. maja t. l. ob 10. uri dopoldne na osnovni šoli v Mokronogu. Ker so na dnevnem redu poleg predavanja tov. Zupančiča »O tuberkulozi« še važne društvene zadeve, je polnoštevilna udeležba neobhodno potrebna. Reflektanti za kosilo naj se javijo šolskemu upravitelju v Mokronogu do 24. t. m. — Predsednik.

Poročila:

— Belokranjsko učiteljsko društvo je imelo zborovanje dne 12. marca 1927 v Črnomlju. Navzočih je bilo 52 članov(ice).

Zborovanje sta poselila tov. nadzornik Lukežič in tov. ravnatelj Mervič. Vse je tov. predsednik iskreno pozdravil. V društvu sta vstopili tovariši Mara Zupančičeva iz Dragatuša in Mimica Korenova iz Drašič.

Zapisnik o zadnjem zborovanju je bil prečitan in sprejet.

Dopoldne je imel tov. Tončič iz Metlike praktičen nastop iz srbohrvaščine v III. razredu črnomalske šole, pri katerem je hospitiral vse učiteljstvo. Za svoj nastop je izbral: »Vrste naglasa v srbohrvaškem jeziku«. Razgovor o hospitaciji je pokazal, da so taki nastopi hvale vredni in oba gosta sta pozdravila ta pokret našega društva.

K debati o revizijskem poročilu se je oglasilo več tovarišev, katerim je odgovorjal tov. Mervič, ki je obljubil, ga se prihodnje zborovanja udeleži tov. urednik »Učit. Tovariša«.

Pri slučajnostih se je poslovil od celokupnega učiteljstva in društva tov. nadzornik Lukežič. V svojem poslovnem govoru je želel društvu krepkega razvoja, učiteljstvu pa lepih uspehov na šolskem polju. Učiteljstvo mu je izrazilo za njegove besede zahvalo.

Na predlog tov. Tončiča se je ustanovil v društvu pedagog. didaktični odsek, ki bo odločal predavanja pedagog. didakt. narave, nastope članom, ki se bodo prostovoljno javili prevzeti odrejeno nalogo.

Prihodnje zborovanje bo meseca maja v Metliki. Povabi se tudi karlovsko-jastrebarsko in novomeško učiteljsko društvo. Dan zborovanja se določi pozneje.

Tovariši(ice) pokažimo, da smo res tovariši in pridimo vsi! — Tajnica.

— Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 9. aprila ob 8. uri na osnovni šoli v Breznu ob Dravi. Obisk radi slabega vremena pičel.

Dopisi. Učiteljski dom v Mariboru je vpsal podrobno poročilo o svojem gospodarskem poslovanju in gmočnem stanju; vzelo se je za znanje.

Družba sv. Cirila in Metoda naproša društvo, da sprejme na enem izmed prihodnjih zborovanj v svoj dnevni red temo: »Narodno obrambno delo C. M. družbe in naše šolstvo; referiral bi družbin tajnik. Sklene se družbi ugoditi.

Zbirka domoslovnega materiala. Predsednik Jurančič poroča, da je zaprosil direktorjo državnih železnic v Ljubljani za dovoljenje, da si sme na postajah, kjer se uvažja in izvažja roba za marenberški okraj, učiteljstvo iz tovarnih listov prepisati količino in kakovost iste. S tem dobimo pregledno sliko gospodarstva v našem okraju. Dovoljenje je došlo in precej podatkov je že zbranih. Še preostalo delo si razdeli učiteljstvo železniškim postajam najbližjih šol. Nadalje se sklne, da poskrbi učiteljstvo do prihodnjega zborovanja sledeče podatke — vsak iz svojega okoliša:

a) Statistiko političnih občin: o številu hiš, številu prebivalstva in razsežnosti zemljišč (posameznih kultur).

b) Statistiko rojstev in smrti v l. 1926., vzrokov umiranja ter dosežene življenjske starosti.

Ljudstvo, ki životari po teh naših hribeh in dolinah, njega življenjske prilike in nepravilne, ki mu oblikujejo dušo — to bodi predvsem predmet našega študija.

spominjali radi, da bodo ti spomini polni ljubezni in spoštovanja do blage duše, ki jih je napajala le do dobrih in poštenih. In ne bo ga vaščana, ki Te je pobilje poznal, da ne bi govoril o Tebi s spoštovanjem in solzo v očeh, saj si obiskal vsakega tudi najbolj oddaljenega in prinašal v hiše le dobro besedo in usmiljeno srce. Pogrešali Te bomo mi, Tvoji stanovski tovariši, ker smo izgubili s Teboj vnetega borca našega pokreta, odkritega prijatelja in tovariša, ki se ni strašil ne pota, ne vremena, da ne bi prišel na zborovanja in stisnil v bratski ljubavi roko svojih drugov. Toda usoda je hotela in strla je Tvoje mlado življenje. Odsel si, mi pa Ti kličemo s potrjim srcem: Spavaj sladko do svidenja tam daleč!

Tovariši.

— **DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA** je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Poziv!

Vsa okrajna učiteljska društva opozarjamo na okrožnico št. 1223 z dne 15. aprila 1927 in prosimo, da nam vrnejo izpolnjeno »Letno poročilo« prav gotovo do 15. junija 1927, ker mora do tega termina tudi poverjeništvu izvršiti svoje obveznosti napram centrali, sicer nas ne smatra za svoje polnopravne člane. Poravnajte pravočasno tudi članarino!

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Za Vidovdanske prireditve ob sklepu šolskega leta, ima Prosvetni odsek UJU pov. Ljubljana na razpolago sledeče primerne igrice: Ribičič: Trije bratje; Ivo Trošt: Testament majke Jugo; vičev; Fran Skulj: Ujedinjenje. Poleg teh treh z dnevu primerno vsebino so na razpolago še: Trošt: Kraljevič Marko in beg Kostadin; Ribičič: Lola; Susteršič: Svetli kamen in pa Deklamovanke I. in II. zvezek. — Narodno-prosvetni odsek UJU — pov. Ljubljana.

— **Tov. Leban Janko**, naš književnik in glasbenik, je dosegel 21. aprila t. l. 72. leto. Zaslužni mož — mi piše — je pravkar zmozel več tednov ga morečo »špansko«. Pomagala sta oba gg. zdravnika usmiljenih bratov v Kandiji, še največ pa Jankova trdna narava. Vsak dan čaka iz Beograda rešitve v obliki redne umetn. podpore in prevedbe pokojn. kron v dinarje. Da bi je le dočkal kmalu in tako gotovo kot 72. leto in ozdravljenje! Vsi njegovi mnogobrojni prijatelji iz širne Jugoslavije mu čestitamo k prvi slovesnosti, drugi in — bomo čimprej tudi — k tretji. Če država kmalu ne pome kromskim upokojencem iz bednega stanja, pojdejo vsi štrajkat v nebesa. Tam jih sicer čaka tudi samo krona — mučeniška, ki bo pa dovolj za vse potrebe. Naš slavljeneč dolgi ob zeleni Krki naj skoro doživi novi jubilej — poslednje štetje krone in se še dolgo veseli njih premembe v dinarje. Z njim pa vsi ostali trpinil Zdravol T.

— **Ljubljansko učiteljsko društvo** priredi v nedeljo 22. maja popoldanski izlet na Tabor pri Št. Jurju, poldrugo uro hoda južno od postaje Grosuplje. Tabor s cerkvico in obzidjem je eden najbolje ohranjenih spomenikov iz turških časov, pa tudi sicer zelo zanimiva izletna točka. Odhod iz Ljubljane z dolencem ob 13.18, povratek z Grosuplje ob 21.33. Ako bi bilo slabo vreme, se izlet preloži na praznik 26. maja popoldne. Izlet vodi predsednik društva, ki vstopi na dolenskem kolodvoru.

— **Maturantom Ljubljanskega učiteljskega iz leta 1907.** Na tozadeven moj poziv so se oglasili nekateri z nasvetom, drugi so poročali, da so z vsem zadovoljni, največ pa se jih sploh ni oglasilo. Fantje, po 20 letih bo pa vendarle prav, da se zopet enkrat pogledamo iz obličja v obličje! Po dosedanjih rezultatih je določeno Celje, in sicer 2. in 3. julija. Kdor še ni čisto omagal, naj takoj sporoči po dopisnici. — **Grčar Tit**, Ljubljana-Barje.

— **Gospodinjski tečaj za učiteljice** namerava prirediti »Društvo učiteljic v Ljubljani« tudi letos v juliju, ako se priklasi primerno število udeleženk. Priglasitve je vposlati do konca maja društvu, Poljanski nasip 10/II.

— **Umrli je 6. t. m. tovariš Jožef Lovrec**, šolski upravitelj v Majšpergu pri Ptuj po daljšem bolehanju. Služboval je od l. 1894. Bil je izvrsten šolski vrtnar in najboljši tovariš. Blag mu spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Dva odlična šolnika.** (Tovarišu Hrenu — na njegov članek.) Ledeni možje so opravili svoje delo. Kmet in vrtnar sta z oblačim srcem opazovala upostojenja ene ledene noči. Zasijalo je sicer zopet toplo majniško sonce, a kar je zamorila mrzla slana, se ne obudi k novemu življenju. Nežnejša od nežnih cvetic so čustvena, dovzetna srca naše nam izročene mladine. Kolikokrat se je skrillo zlato sonce v šolskih sobanah, ker so ledenomrki predstojniki zamorili s fermami, trdimi odločbami, ozko srčnimi ukazi vse kar je nežnega v naših srcih — nas tirali v obup. Učitelj-vzgojitelj vplivaj na mlada, dovzetna srca predvsem s svojo dobro voljo in ljubeznivostjo. Kako naj temu načelu zadosti, ako so zasejali v njegovo srce jezo, srd, obup? Kdor hoče dvigniti šolo v pravo vzgojevalnico, skrb, da bo učitelj-vzgojitelj zadovoljen, srečen, poln vere v pravičnost in naklonjenost

predstojnikov, zmožen sejati ljubezen in osrečevati druge. Ledeni mrkosti uničuje ljubezen kot slana nežen cvet. Nisem nasprotnik discipline, ampak celo povdarjam njeno potrebnost. Sem pa odločno proti načinu njene upeljave, ki nas je tlačil k tlom, zbuja v naših srcih upor, nam jemal veselje do dela. S trdostjo in pretirano strogoštvom se ubijajo ideali in se ustvarjajo iz učiteljev-idealstov učitelji-dinarji. Gorje mladini izročeni takim vzgojiteljem. Avstrijska vojaška disciplina, sloneča na trdi brezobzirnosti se v svetovni vojni ni obnesla, še manj pa bi mogla hasniti v šolstvu. Pri svojem učiteljevanju sem imel za predstojnike svoje nacionalne nasprotnike — da osebne sovražnike. A med njimi je bil na odličnem mestu tudi mož s toplim, čutečim srcem. Ta mi je zatrejal, da interesi države zahtevajo, da se učiteljstvo zadovolji in da se vzdrži njega delavolnost. Le srečen učitelj brez trpkosti v srcu zamore zadostiti svoji vzvišeni nalogi. Ljubezen je svet preličila in uprav sedaj nam je treba, da zacejmo rane, ki so jih zasekale grozote svetovne vojne. Tebe tov. Hren pa prosim v svojem in v imenu številnih tovarišev, da ne povečičavaš, kar je rodilo v nas kruto boleost.

Z. Kovač.

— **Tovarišem maturantom leta 1907.** na koprskem učiteljsku! Letos obhajamo dvajsetletnico. Zelja tovarišev to in onostran meje je, da bi jo obhajali skupno za časa velikih počitnic — toda ne ob času pokrajinske skupščine, ker hočemo nemoteno »zborovati« po dvajsetih letih. Donka, tovariši, oglasite se čim prej z željo, kje in kdaj naj se snidemo — večina bo odločevala. Do vselega snidenja! — **Josip Macarol**, Šmartno pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

— **Članom kranjskega učiteljskega društva.** Da bo redno blagajniško poslovanje omogočeno, javljam, da plačajo redni člani vsled sklepa na zborovanju dne 18. marca v Šmartnu pri Kranju 172 Din letnih prispevkov (redna članarina 140 Din, uradniska organizacija 12 Din, obrambni sklad 10 Din, učiteljsko pevsko društvo 10 Din), plačljivih v 9 obrokih po 17 Din in enkrat po 19 Din. Z učitelji poročene učiteljice plačajo polovico redne članarine, t. j. 70 Din in ostale prispevke 32 Din, mesečno tedaj 9 obrokov po 10 Din in enkrat 12 Din. Redni člani so tudi novoupokojenci in učiteljice ženskih ročnih del. — **Blagajničarka.**

Književnost in umetnost.

— **k Danilo Gorinšek:** Maj. Pesmi za deco. Celje 1927. Pesnik, ki je doslej priobčil več svojih stvari v raznih naših mladinskih in drugih listih, je v samozaložbi izdal zbirko večinoma še neobjavljenih pesmi, posvečene materi. Tu se vrste pesmi o raznih dogodkih iz otroškega in živalskega življenja, ki vsebinsko pričajo, da se je pesnik znal uživati v otroški miselnosti in dogodke, iz nje zajete, podati nepotvorjeno, zdravo naivno. Velik del zbirke tvorijo slike iz prirode, podane z ljubeznijo in preprostostjo, zato tudi zelo učinkovito. Oblika izraževanja je vseskozi prijetno zvočna. Tako n. pr. »Maj«:

Aj, aj, aj,
zazelenel maj.
Šmarnica je zaduhela,
vodica je zasumela,
kukavica je zapela,
aj, aj, aj,
zazelenel maj...

Brez dvoma je, da bo deca svojega prijatelja lahko dobro umela in mu bo hvaležna. Oprema knjižice je okusna, papir in tisk zelo ustrežajoča, čeprav je njena cena zelo nizka. Delo je priporočljivo tudi šolskim knjižnicam in bo nudilo šolskim odrom dokaj primerne snovi. — **Franjo Roš.**

Učiteljski pravnik.

— **Š Davek na honorarje državnih uslužbencev.** Točka V., čl. 79. finančnega zakona za leto 1927/28. predvideva počeniš s 1. aprilom 1927 plačevanje davka na honorarje, ki jih prejema državnih uslužbencev iz državne blagajne poleg svojih rednih prejemkov. Od plačevanja davka so izvzeti potni stroški, kilometraže, selilni stroški in podobni prejemki, ki so vezani na gotove izdatke. Davek se bo odmerjal po skali iz čl. 167. finančnega zakona za leto 1926/27, odnosno čl. 86. finančnega zakona za l. 1927/28. Invalidski in komorni davek se odmeri ob priliki vsakokratnega plačila davka na honorarje, in sicer po predpisih, ki veljajo za redne prejemke.

— **Iz šolskega življenja ali zakon in praksa.** Zakon pravi: »Uradnikom in drugim uslužbencem, ki se jim odredi, da po službenih opravkih potujejo izven kraja svojega stalnega službovanja... pripadajo iz državne blagajne take povračila stroškov: Na podlagi tega zakona je predložil šolski upravitelj I. I. nadrejeni šolski oblasti sledeči stroškovnik: »Podpisani sem se udeležil na ukaz nadrejene šolske oblasti dne ... z ... učenci tukajšnje šole pogozdovanje na parceli ... v ... ter prosim, da se mi izplača dnevne in kilometraže po uredbi o povračilu stroškov državnim uslužbencem ob službenem potovanju in selitvi z dne 30. septembra 1920, D. R. br. 96.000, izpremenjeno in dopolnjeno z uredbi z dne 1. oktobra 1923, k D. R. br. 121.400 v smislu katerih dobim, in sicer a) ena dnevna 65 Din, b) kilometrina za 3 km a 6 Din, t. j. 18 Din, skupaj 83 Din.« — Prosilec je dobil sledeči odgovor: »Veslik župan ... oblasti je z odlokom ...

zavrnil prošnjo za povračilo potnih stroškov ob priliki udeležbe pri dečjem dnevu za pogozdovanje. V te svrhe ne pripada povrnitev potnih stroškov, ker je bil dečji dan za pogozdovanje po odloku ministrstva prosvete obvezen šolski dan. O

tem je obvestiti itd.« — Točko, da za povračilo stroškov vsled službenih opravkov izven kraja stalnega službovanja ob obveznih šolskih dnevih nimaš pravice, iščeš zaman v zgoraj citiranih uredbah. Če bi bila, bi bila gotovo navedena.

Naša društvena zborovanja.

Ali se borimo za načela ali osebnosti? — Odločen nastop društev proti izpodbijanju načelnega stališča z osebnimi in nenačelnimi poizkusi. — Iskreno pripoznanje stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev je temeljni pogoj iskrenega skupnega stanovskega dela in tovarištva.

Sklepi društev:

I. Mariborsko učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj razvija, na kateri način bi se omilila nasprotstva med učiteljstvom v Sloveniji.
2. Kako bi se preprečil izstop članov iz društev in društev iz poverjeništvu UJU Ljubljana.
3. Kako bi se omogočil vstop že izstopivših članov v svoja društva in društvom v poverjeništvu UJU Ljubljana.
4. Ako so posamezne osebe bodisi na tej ali oni strani zadržek, da ne more priti do enotnega nastopa vsega učiteljstva v Sloveniji, naj se razmišlja, ali bi ne bilo stvari v korist, da bi te osebe do ureditve spornih vprašanj z vodilnih mest odstopile?
5. Da bi čimprej prišlo do enotnega nastopa slovenskega učiteljstva je tudi želeli, da oba slovenska stanovska politična lista prenehata z dopisi, ki se ne ujemajo s tovarištvom in preočividno kažejo ost proti tej ali oni osebi, ali hočejo zasmehovati naziranje cele skupine učiteljstva, ali so dvomljive moralne vrednosti.
6. Poverjeništvu UJU Ljubljana prosimo, da vzame te predloge na znanje in pošlje Učiteljskemu društvu za Maribor in bližnjo okolico nanje pismen odgovor.

II. Konjiško učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU Ljubljana se pozivlja, da stori vse za odstranitev spora, ki je nastal po lanskim skupščini v Celju radi deklaracije in da z vsemi močmi pripomore k zopetni združitvi. — Sedanji položaj nikakor ni v smislu načela, ki si ga je osvojilo sedanje poverjeništvu UJU na temelju deklaracije, da naj se združi vse učiteljstvo v eno stanovsko organizacijo, kajti Pov. žrtvuje brezbrizno velik del članov, ki imajo svoje oddvojeno mnenje napram Poverjeništvu.
2. »Učit. Tov.« bodi zgolj stanovsko glasilo in naj opusti vse osebne napade, sovražnosti, zabavljanja in izzivanja. »Učit. Tov.« povzroča s svojo pisavo nevoljo in odpor pri mirnih in prevdanih članih.
Opozarjamo, da nastopajo mnogi tovariši proti onim, ki so drugega mnenja kakor takozvani deklarasi, netovariško, žaljivo, naravnost sovražno. To ne pospešuje edinstva v naših vrstah.
3. Odstranijo naj se iz vodstva Pov. one osebe, ki so v spodtiko in nimajo zaupanja ali vsaj ne popolnega zaupanja.
4. Bivši notranji gospodarski položaj Pov. z vsemi nedostatkami ne more tvoriti povoda za razdor v Pov. UJU Ljubljana in naj se ne izkorišča v svrhu povečanja razdora, osobito ko so za njega soodgovorni tudi nekateri člani sedanjega Poverjeništvu.

III. Učiteljsko kranjskega in radovljanskega okraja zborujoče na Jesenicah dne 9. maja 1927 izreka popolno zaupanje svojim org. zastopnikom kakor tudi sedanjemu poverjeništvu, ki smoteno vodi organizacijo v smislu celjske deklaracije.

Delegati kranjskega učiteljskega društva so se na pokrajinski skupščini v Celju prepričali:

1. da se je ravno po prizadevanju članov bivšega okrajnega sosveta dognala nepravilna manipulacija s premoženjem poverjeništvu.
2. da so ravno oni zaustavili nepravilno poslovanje naših zastopnikov v namestitnih komisijah in
3. da se je ravno po njihovi iniciativi dosseglo združenje vsega učiteljstva na enotni stanovski, nepolitični osnovi.

IV. Kamniško učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 9. maja t. l. sledečo resolucijo tov. Znideršiča:

Kamniško učiteljsko društvo izreka sedanjemu poverjeništvu in ožjemu sosvetu popolno zaupanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti in stališču strogo stanovske organizacije. Vsak kompromis, ki bi bil storjen pod firmo sloge na škodo načelnemu stališču, smatra za škodljiv in ga odklanja. Odločno obsoja postopanje manjšine, ki hoče načelen boj zavleči na polje boja proti posameznim osebam, na kateri način misli, da bo z osebam omajala tudi sedanje načelne temelje organizacije.

V. Litjsko učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 7. maja t. l. sledeči sklep:

Resolucija: Učiteljsko društvo litjskega okraja uvideva, da je poverjeništvu šlo do skrajnih mej popustljivosti napram manjšini slovenskega učiteljstva. Manjšina se ni hotela legalno uveljavljati, dasi nosi vso odgovornost za razdor, ki je nastal v učiteljskih vrstah, ker je načelni stanovski spor speljala na osebno in strankarsko polje. Učiteljsko izreka poverjeništvu popolno zaupanje za njegovo delovanje in postopanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti. Odločno odklanjamo stremenje manjšine, ki hoče načelno stran spora zopet speljati na polje osebnosti proti članom ožjega sosveta in hoče tudi nekatere naše člane in društva pridobiti za to.

Vabila

— **Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico** bo zborovalo v sredo, dne 25. maja 1927 v kino Ljubljanski dvor točno ob 8. uri zjutraj s sledečim dnevnim redom: 1. »Razvoj in pomen alpinizma«, predava s skioptičnimi slikami dr. H. Tuma (nadaljevanje). 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Delovni program, poroča tov. A. Urbančič. 4. Položaj kontrakturnega učiteljstva, poroča tov. Leop. Kosova. 5. Uredba o učit. disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 6. Poročilo o obnem zboru Učiteljske tiskarne, disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 7. Slučajnosti. Z ozirom na aktualno važnost dnevnega reda, kakor tudi na sklep odbora, da bo vsak član(ica), ki neopravičeno trikrat izostane od zborovanja, iz društva črtan, se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Da se ne bo motilo predavatelja, se prosi točnosti. — **Predsednik.**

Kulturni krožki:

— **Mokronoški krožek** zboruje v sredo 25. maja t. l. ob 10. uri dopoldne na osnovni šoli v Mokronogu. Ker so na dnevnem redu poleg predavanja tov. Zupančiča »O tuberkulozi« še važne društvene zadeve, je polnoštevilna udeležba neobhodno potrebna. Reflektanti za kosilo naj se javijo šolskemu upravitelju v Mokronogu do 24. t. m. — **Predsednik.**

Poročila:

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** je imelo zborovanje dne 12. marca 1927 v Črnomlju. Navzočih je bilo 52 članov(ice).

Zborovanje sta poselila tov. nadzornik Lukežič in tov. ravnatelj Mervič. Vse je tov. predsednik iskreno pozdravil. V društvu sta vstopili tovariši Mara Zupančičeva iz Dragatuša in Mimica Korenova iz Drašič.

Zapisnik o zadnjem zborovanju je bil prečitan in sprejet.

Dopoldne je imel tov. Tončič iz Metlike praktičen nastop iz srbohrvaščine v III. razredu črnomaljske šole, pri katerem je hospitiral vse učiteljstvo. Za svoj nastop je izbral: »Vrste naglasa v srbohrvaškem jeziku«. Razgovor o hospitaciji je pokazal, da so taki nastopi hvale vredni in oba gosta sta pozdravila ta pokret našega društva.

K debati o revizijskem poročilu se je oglasilo več tovarišev, katerim je odgovorjal tov. Mervič, ki je obljubil, ga se prihodnjega zborovanja udeleži tov. urednik »Učit. Tovariša«.

Pri slučajnostih se je poslovil od celokupnega učiteljstva in društva tov. nadzornik Lukežič. V svojem poslovilnem govoru je želel društvu krepkega razvoja, učiteljstvu pa lepih uspehov na šolskem polju. Učiteljstvo mu je izrazilo za njegove besede zahvalo.

Na predlog tov. Tončiča se je ustanovil v društvu pedagog. didaktični odsek, ki bo odločal predavanja pedagog. didakt. narave, nastope članom, ki se bodo prostovoljno javili prevzeti odrejeno nalogo.

Prihodnje zborovanje bo meseca maja v Metliki. Povabi se tudi karlovško-jastrebarsko in novomeško učiteljsko društvo. Dan zborovanja se določi pozneje.

Tovariši(ice) pokažimo, da smo res tovariši in pridimo vsi! — **Tajnica.**

— **Učiteljsko društvo za marenberški okraj** je zborovalo dne 9. aprila ob 8. uri na osnovni šoli v Breznu ob Dravi. Obisk radi slabega vremena pičel.

Dopisi. Učiteljski dom v Mariboru je vposlal podrobno poročilo o svojem gospodarskem poslovanju in gmočnem stanju; vzelo se je za znanje.

Družba sv. Cirila in Metoda naproša društvo, da sprejme na enem izmed prihodnjih zborovanj v svoj dnevni red temo: »Narodno obrambno delo C. M. družbe in naše šolstvo; referiral bi družbin tajnik. Sklene se družbi ugoditi.

Zbirka domoslovnega materiala. Predsednik Jurančič poroča, da je zaprosil direktorjo državnih železnic v Ljubljani za dovoljenje, da si sme na postajah, kjer se uvažja in izvažja roba za marenberški okraj, učiteljstvo iz tovarnih listov prepisati količino in kakovost iste. S tem dobimo pregledno sliko gospodarstva v našem okraju. Dovoljenje je došlo in precej podatkov je že zbranih. Še preostalo delo si razdeli učiteljstvo železniškim postajam najbližjih šol. Nadalje se sklone, da poskrbi učiteljstvo do prihodnjega zborovanja sledeče podatke — vsak iz svojega okoliša:

a) Statistiko političnih občin: o številu hiš, številu prebivalstva in razsežnosti zemljišč (posameznih kultur).

b) Statistiko rojstev in smrti v l. 1926., vzrokov umiranja ter dosežene življenjske starosti.

Ljudstvo, ki životari po teh naših hribih in dolinah, njega življenjske prilike in nepravilne, ki mu oblikujejo dušo — to bodi predvsem predmet našega študija.

spominjali radi, da bodo ti spomini polni ljubezni in spoštovanja do blage duše, ki jih je napajala le do dobrih in poštenih. In ne bo ga vaščana, ki Te je pobližje poznal, da ne bi govoril o Tebi s spoštovanjem in solzo v očeh, saj si obiskal vsakega tudi najbolj oddaljenega in prinašal v hiše le dobro besedo in usmiljeno srce. Pogrešali Te bomo mi, Tvoji stanovski tovariši, ker smo izgubili s Teboj vnetega borca našega pokreta, odkritega prijatelja in tovariša, ki se ni strašil ne pota, ne vremena, da ne bi prišel na zborovanja in stisnil v bratski ljubavi roko svojih drugov. Toda usoda je hotela in strla je Tvoje mlado življenje. Odsel si, mi pa Ti kličemo s potrjim srcem: Spavaj sladko do svidenja tam daleč!

Tovariši.

— **DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA** je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Poziv!

Vsa okrajna učiteljska društva opozarjamo na okrožnico št. 1223 z dne 15. aprila 1927 in prosimo, da nam vrnejo izpolnjeno »Letno poročilo« prav gotovo do 15. junija 1927, ker mora do tega termina tudi poverjeništvu izročiti svoje obveznosti napram centrali, sicer nas ne smatra za svoje polnopravne člane. Poravnajte pravočasno tudi članarino!

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Za Vidovdanske prireditve ob sklepu šolskega leta, ima Prosvetni odsek UJU pov. Ljubljana na razpolago sledeče primarne igrice: Ribičič: Trije bratje; Ivo Trošt: Testament majke Jugo; Vičev; Fran Skulj: Ujedinjenje. Poleg teh treh z dnevu primerno vsebino so na razpolago še: Trošt: Kraljevič Marko in beg Kostadin; Ribičič: Lola; Susteršič: Svetli kamen in pa Deklamovanke I. in II. zvezek. — Narodno-prosvetni odsek UJU — pov. Ljubljana.

— Tov. Leban Janko, naš književnik in glasbenik, je dosegel 21. aprila t. l. 72. leto. Zaslužni mož — mi piše — je pravkar zmozel več tednov ga morečo »špansko«. Pomagala sta oba gg. zdravnika usmiljenih bratov v Kandiji, še največ pa Jankova trdna narava. Vsak dan čaka iz Beograda rešitve v obliki redne umetn. podpore in prevedbe pokojn. kron v dinarje. Da bi je le dočkal kmalu in tako gotovo kot 72. leto in ozdravljenje! Vsi njegovi mnogobrojni prijatelji iz širne Jugoslavije mu čestitamo k prvi slovesnosti, drugi in — bomo čimprej tudi — k tretji. Če država kmalu ne pome kromskim upokojencem iz bednega stanja, pojdejo vsi štrajkat v nebesa. Tam jih sicer čaka tudi samo krona — mučeniška, ki bo pa dovolj za vse potrebe. Naš slavljeneč dolgi ob zeleni Krki naj skoro doživi novi jubilej — poslednje štetje krone in se še dolgo veseli njih premembe v dinarje. Z njim pa vsi ostali trpinil Zdravol T.

— Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v nedeljo 22. maja popoldanski izlet na Tabor pri Št. Jurju, poldrugo uro hoda južno od postaje Grosuplje. Tabor s cerkvico in obzidjem je eden najbolje ohranjenih spomenikov iz turških časov, pa tudi sicer zelo zanimiva izletna točka. Odhod iz Ljubljane z dolencem ob 13.18, povratek z Grosuplje ob 21.33. Ako bi bilo slabo vreme, se izlet preloži na praznik 26. maja popoldne. Izlet vodi predsednik društva, ki vstopi na dolenskem kolodvoru.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega iz leta 1907. Na tozadeven moj poziv so se oglasili nekateri z nasvetom, drugi so poročali, da so z vsem zadovoljni, največ pa se jih sploh ni oglasilo. Fantje, po 20 letih bo pa vendarle prav, da se zopet enkrat pogledamo iz obličja v obličje! Po dosedanjih rezultatih je določeno Celje, in sicer 2. in 3. julija. Kdor še ni čisto omagal, naj takoj sporoči po dopisnici. — Grčar Tit, Ljubljana-Barje.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice namerava prirediti »Društvo učiteljic v Ljubljani« tudi letos v juliju, ako se priklasi primerno število udeleženk. Priglasitve je vpslati do konca maja društvu, Poljanski nasip 10/II.

— Umrli je 6. t. m. tovariš Jožef Lovrec, šolski upravitelj v Majšpergu pri Ptuj po daljšem bolehanju. Služboval je od l. 1894. Bil je izvrsten šolski vrtnar in najboljši tovariš. Blag mu spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— Dva odlična šolnika. (Tovarišu Hrenu — na njegov članek.) Ledeni možje so opravili svoje delo. Kmet in vrtnar sta z oblačim srcem opazovala upuščenje ene ledene noči. Zasijalo je sicer zopet toplo majniško sonce, a kar je zamorila mrzla slana, se ne obudi k novemu življenju. Nežnejša od nežnih cvetic so čustvena, dovzetna srca naše nam izročene mladine. Kolikokrat se je skrillo zlato sonce v šolskih sobanah, ker so ledenomrki predstojniki zamorili s fermami, trdimi odločbami, ozko srčnimi ukazi vse kar je nežnega v naših srcih — nas tirali v obup. Učitelj-vzgojitelj vplivaj na mlada, dovzetna srca predvsem s svojo dobro voljo in ljubeznivostjo. Kako naj temu načelu zadosti, ako so zasejali v njegovo srce jezo, srd, obup? Kdor hoče dvigniti šolo v pravo vzgojevalnico, skrb, da bo učitelj-vzgojitelj zadovoljen, srečen, poln vere v pravičnost in naklonjenost

predstojnikov, zmožen sejati ljubezen in osrečevati druge. Ledeni mrkosti uničuje ljubezen kot slana nežen cvet. Nisem nasprotnik discipline, ampak celo povdarjam njeno potrebnost. Sem pa odločno proti načinu njene upeljave, ki nas je tlačil k tlom, zbuja v naših srcih upor, nam jemal veselje do dela. S trdostjo in pretirano strogoštvom se ubijajo ideali in se ustvarjajo iz učiteljev-idealstov učitelji-dninarji. Gorje mladini izročeni takim vzgojiteljem. Avstrijska vojaška disciplina, sloneča na trdi brezobzirnosti se v svetovni vojni ni obnesla, še manj pa bi mogla hasniti v šolstvu. Pri svojem učiteljevanju sem imel za predstojnike svoje nacionalne nasprotnike — da osebne sovražnike. A med njimi je bil na odličnem mestu tudi mož s toplim, čutečim srcem. Ta mi je zatrejal, da interesi države zahtevajo, da se učiteljstvo zadovolji in da se vzdrži njega delavolnost. Le srečen učitelj brez trpkosti v srcu zamore zadostiti svoji vzvišeni nalogi. Ljubezen je svet preličila in uprav sedaj nam je treba, da zace-limo rane, ki so jih zasekale grozote svetovne vojne. Tebe tov. Hren pa prosim v svojem in v imenu številnih tovarišev, da ne povelečavaš, kar je rodilo v nas kruto boleost.

Z. Kovač.

— Tovarišem maturantom leta 1907. na koprskem učiteljsku! Letos obhajamo dvajsetletnico. Zelja tovarišev to in onostran meje je, da bi jo obhajali skupno za časa velikih počitnic — toda ne ob času pokrajinske skupščine, ker hočemo nemoteno »zborovati« po dvajsetih letih. Donka, tovariši, oglasite se čim prej z željo, kje in kdaj naj se snidemo — večina bo odločevala. Do vselega snidenja! — Josip Macarol, Šmartno pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

— Članom kranjskega učiteljskega društva. Da bo redno blagajniško poslovanje omogočeno, javljam, da plačajo redni člani vsled sklepa na zborovanju dne 18. marca v Šmartnu pri Kranju 172 Din letnih prispevkov (redna članarina 140 Din, uradniška organizacija 12 Din, obrambni sklad 10 Din, učiteljsko pevsko društvo 10 Din), plačljivih v 9 obrokih po 17 Din in enkrat po 19 Din. Z učitelji poročene učiteljice plačajo polovico redne članarine, t. j. 70 Din in ostale prispevke 32 Din, mesečno tedaj 9 obrokov po 10 Din in enkrat 12 Din. Redni člani so tudi novoupokojenci in učiteljice ženskih ročnih del. — Blagajničarka.

Književnost in umetnost.

—k Danilo Gorinšek: Maj. Pesmi za deco. Celje 1927. Pesnik, ki je doslej priobčil več svojih stvari v raznih naših mladinskih in drugih listih, je v samozaložbi izdal zbirko večinoma še neobjavljenih pesmi, posvečene materi. Tu se vrste pesmi o raznih dogodkih iz otroškega in živalskega življenja, ki vsebinsko pričajo, da se je pesnik znal uživati v otroško miselnost in dogodke, iz nje zajete, podati nepotvorjeno, zdravo naivno. Velik del zbirke tvorijo slike iz prirode, podane z ljubeznijo in preprostostjo, zato tudi zelo učinkovito. Oblika izraževanja je vseskozi prijetno zvočna. Tako n. pr. »Maj«:

Aj, aj, aj,
zazelenel maj.
Šmarnica je zaduhtela,
vodica je zasumela,
kukavica je zapela,
aj, aj, aj,
zazelenel maj...

Brez dvoma je, da bo deca svojega prijatelja lahko dobro umela in mu bo hvaležna. Oprema knjižice je okusna, papir in tisk zelo ustrežajoča, čeprav je njena cena zelo nizka. Delo je priporočljivo tudi šolskim knjižnicam in bo nudilo šolskim odrom dokaj primerne snovi. — Franjo Roš.

Učiteljski pravnik.

—Š Davek na honorarje državnih uslužbencev. Točka V., čl. 79. finančnega zakona za leto 1927/28. predvideva počenši s 1. aprilom 1927 plačevanje davka na honorarje, ki jih prejema državnih uslužbencev iz državne blagajne poleg svojih rednih prejemkov. Od plačevanja davka so izvzeti potni stroški, kilometraže, selilni stroški in podobni prejemki, ki so vezani na gotove izdatke. Davek se bo odmerjal po skali iz čl. 167. finančnega zakona za leto 1926/27. odnosno čl. 86. finančnega zakona za l. 1927/28. Invalidski in komorni davek se odmeri ob priliki vsakokratnega plačila davka na honorarje, in sicer po predpisih, ki veljajo za redne prejemke.

—Š Iz šolskega življenja ali zakon in praksa. Zakon pravi: »Uradnikom in drugim uslužbencem, ki se jim odredi, da po službenih opravkih potujejo izven kraja svojega stalnega službovanja... pripadajo iz državne blagajne take povračila stroškov: Na podlagi tega zakona je predložil šolski upravitelj I. I. nadrejeni šolski oblasti sledeči stroškovnik: »Podpisani sem se udeležil na ukaz nadrejene šolske oblasti dne ... z ... učenci tukajšnje šole pogozdovanje na parceli ... ter prosim, da se mi izplača dnevne in kilometraže po uredbi o povračilu stroškov državnim uslužbencem ob službenem potovanju in selitvi z dne 30. septembra 1920, D. R. br. 96.000, izpremenjeno in dopolnjeno z uredbi z dne 1. oktobra 1923, k D. R. br. 121.400 v smislu katerih dobim, in sicer a) ena dnevna 65 Din, b) kilometrina za 3 km a 6 Din, t. j. 18 Din, skupaj 83 Din.« — Prosilec je dobil sledeči odgovor: »Veslik župan ... oblasti je z odlokom ...

zavrnil prošnjo za povračilo potnih stroškov ob priliki udeležbe pri dečjem dnevu za pogozdovanje. V te svrhe ne pripada povrnitev potnih stroškov, ker je bil dečji dan za pogozdovanje po odloku ministrstva prosvete obvezen šolski dan. O

tem je obvestiti itd.« — Točko, da za povračilo stroškov vsled službenih opravkov izven kraja stalnega službovanja ob obveznih šolskih dnevih nimaš pravice, iščeš zaman v zgoraj citiranih uredbah. Če bi bila, bi bila gotovo navedena.

Naša društvena zborovanja.

Ali se borimo za načela ali osebnosti? — Odločen nastop društev proti izpodbijanju načelnega stališča z osebnimi in nenačelnimi poizkusi. — Iskreno pripoznanje stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev je temeljni pogoj iskrenega skupnega stanovskega dela in tovarštva.

Sklepi društev:

I. Mariborsko učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj razvilišja, na kateri način bi se omilila nasprotstva med učiteljstvom v Sloveniji.

2. Kako bi se preprečil izstop članov iz društev in društev iz poverjeništvu UJU Ljubljana.

3. Kako bi se omogočil vstop že izstopivših članov v svoja društva in društvom v poverjeništvu UJU Ljubljana.

4. Ako so posamezne osebe bodisi na tej ali oni strani zadržek, da ne more priti do enotnega nastopa vsega učiteljstva v Sloveniji, naj se razmišlja, ali bi ne bilo stvari v korist, da bi te osebe do ureditve spornih vprašanj z vodilnih mest odstopile?

5. Da bi čimprej prišlo do enotnega nastopa slovenskega učiteljstva je tudi želeli, da oba slovenska stanovska politična lista prenehata z dopisi, ki se ne ujemajo s tovarštvom in preočividno kažejo ost proti tej ali oni osebi, ali hočejo zasmehovati naziranje cele skupine učiteljstva, ali so dvomljive moralne vrednosti.

6. Poverjeništvu UJU Ljubljana prosimo, da vzame te predloge na znanje in pošlje Učiteljskemu društvu za Maribor in bližnjo okolico nanje pismen odgovor.

II. Konjiško učiteljsko društvo:

1. Poverjeništvu UJU Ljubljana se pozivlja, da stori vse za odstranitev spora, ki je nastal po lanskim skupščini v Celju radi deklaracije in da z vsemi močmi pripomore k zopetni združitvi. — Sedanji položaj nikakor ni v smislu načela, ki si ga je osvojilo sedanje poverjeništvu UJU na temelju deklaracije, da naj se združi vse učiteljstvo v eno stanovsko organizacijo, kajti Pov. žrtvuje brezbrizno velik del članov, ki imajo svoje oddvojeno mnenje napram Poverjeništvu.

2. »Učit. Tov.« bodi zgolj stanovsko glasilo in naj opusti vse osebne napade, sovražnosti, zabavljanja in izzivanja. »Učit. Tov.« povzroča s svojo pisavo nevoljo in odpor pri mirnih in prevdanih članih.

Opozarjamo, da nastopajo mnogi tovariši proti onim, ki so drugega mnenja kakor takozvani deklaristi, netovariško, žaljivo, naravnost sovražno. To ne pospešuje edinstva v naših vrstah.

3. Odstranijo naj se iz vodstva Pov. one osebe, ki so v spodtiko in nimajo zaupanja ali vsaj ne popolnega zaupanja.

4. Bivši notranji gospodarski položaj Pov. z vsemi nedostatkami ne more tvoriti povoda za razdor v Pov. UJU Ljubljana in naj se ne izkorišča v svrhu povečanja razdora, osobito ko so za njega soodgovorni tudi nekateri člani sedanjega Poverjeništvu.

III. Učiteljsko kranjskega in radovljanskega okraja zborujoče na Jesenicah dne 9. maja 1927 izreka popolno zaupanje svojim org. zastopnikom kakor tudi sedanjemu poverjeništvu, ki smoteno vodi organizacijo v smislu celjske deklaracije.

Delegati kranjskega učiteljskega društva so se na pokrajinski skupščini v Celju prepričali:

1. da se je ravno po prizadevanju članov bivšega okrajnega sosveta dognala nepravilna manipulacija s premoženjem poverjeništvu.

2. da so ravno oni zaustavili nepravilno poslovanje naših zastopnikov v namestitnih komisijah in

3. da se je ravno po njihovi iniciativi dosseglo združenje vsega učiteljstva na enotni stanovski, nepolitični osnovi.

IV. Kamniško učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 9. maja t. l. sledečo resolucijo tov. Znidaršiča:

Kamniško učiteljsko društvo izreka sedanjemu poverjeništvu in ožjemu sosvetu popolno zaupanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti in stališču strogo stanovske organizacije. Vsak kompromis, ki bi bil storjen pod firmo sloge na škodo načelnemu stališču, smatra za škodljiv in ga odklanja. Odločno obsoja postopanje manjšine, ki hoče načeln boj zavleči na polje boja proti posameznim osebam, na kateri način misli, da bo z osebam omajala tudi sedanje načelne temelje organizacije.

V. Litjsko učiteljsko društvo je sprejelo na zborovanju 7. maja t. l. sledeči sklep:

Resolucija: Učiteljsko društvo litjskega okraja uvideva, da je poverjeništvu šlo do skrajnih mej popustljivosti napram manjšini slovenskega učiteljstva. Manjšina se ni hotela legalno uveljavljati, dasi nosi vso odgovornost za razdor, ki je nastal v učiteljskih vrstah, ker je načelni stanovski spor speljala na osebno in strankarsko polje. Učiteljsko izreka poverjeništvu popolno zaupanje za njegovo delovanje in postopanje in ga poziva, da vztraja na sedanji poti. Odločno odklanjamo stremenje manjšine, ki hoče načelno stran spora zopet speljati na polje osebnosti proti članom okrajnega sosveta in hoče tudi nekatere naše člane in društva pridobiti za to.

Vabila

— Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico bo zborovalo v sredo, dne 25. maja 1927 v kino ljubljanski dvor točno ob 8. uri zjutraj s sledečim dnevnim redom: 1. »Razvoj in pomen alpinizma«, predava s skioptičnimi slikami dr. H. Tuma (nadaljevanje). 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Delovni program, poroča tov. A. Urbančič. 4. Položaj kontrakturnega učiteljstva, poroča tov. Leop. Kosova. 5. Uredba o učiti. disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 6. Poročilo o obnem zboru Učiteljske tiskarne, disc. sodiščih, poroča tov. V. Zehrer. 7. Slučajnosti. Z ozirom na aktualno važnost dnevnega reda, kakor tudi na sklep odbora, da bo vsak član(ica), ki neopravičeno trikrat izostane od zborovanja, iz društva črtan, se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Da se ne bo motilo predavatelja, se prosi točnosti. — Predsednik.

Kulturni krožki:

— Mokronoški krožek zboruje v sredo 25. maja t. l. ob 10. uri dopoldne na osnovni šoli v Mokronogu. Ker so na dnevnem redu poleg predavanja tov. Zupančiča »O tuberkulozi« še važne društvene zadeve, je polnoštevilna udeležba neobhodno potrebna. Reflektanti za kosilo naj se javijo šolskemu upravitelju v Mokronogu do 24. t. m. — Predsednik.

Poročila:

+ Belokranjsko učiteljsko društvo je imelo zborovanje dne 12. marca 1927 v Črnomlju. Navzočih je bilo 52 članov(ice).

Zborovanje sta poselila tov. nadzornik Lukežič in tov. ravnatelj Mervič. Vse je tov. predsednik iskreno pozdravil. V društvu sta vstopili tovariši Mara Zupančičeva iz Dragatuša in Mimica Korenova iz Drašič.

Zapisnik o zadnjem zborovanju je bil prečitan in sprejet.

Dopoldne je imel tov. Tončič iz Metlike praktičen nastop iz srbohrvaščine v III. razredu črnomalske šole, pri katerem je hospitiral vse učiteljstvo. Za svoj nastop je izbral: »Vrste naglasa v srbohrvaškem jeziku«. Razgovor o hospitaciji je pokazal, da so taki nastopi hvale vredni in oba gosta sta pozdravila ta pokret našega društva.

K debati o revizijskem poročilu se je oglasilo več tovarišev, katerim je odgovorjal tov. Mervič, ki je obljubil, ga se prihodnje zborovanja udeleži tov. urednik »Učit. Tovariša«.

Pri slučajnostih se je poslovil od celokupnega učiteljstva in društva tov. nadzornik Lukežič. V svojem poslovilnem govoru je želel društvu krepkega razvoja, učiteljstvu pa lepih uspehov na šolskem polju. Učiteljstvo mu je izrazilo za njegove besede zahvalo.

Na predlog tov. Tončiča se je ustanovil v društvu pedagog. didaktični odsek, ki bo odločal predavanja pedagog. didakt. narave, nastope članom, ki se bodo prostovoljno javili prevzeti odrejeno nalogo.

Prihodnje zborovanje bo meseca maja v Metliki. Povabi se tudi karlovsko-jastrebarsko in novomeško učiteljsko društvo. Dan zborovanja se določi pozneje.

Tovariši(ice) pokažimo, da smo res tovariši in pridimo vsi! — Tajnica.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 9. aprila ob 8. uri na osnovni šoli v Breznu ob Dravi. Obisk radi slabega vremena pičel.

Dopisi. Učiteljski dom v Mariboru je vpsal podrobno poročilo o svojem gospodarskem poslovanju in gmošnem stanju; vzelo se je za znanje.

Družba sv. Cirila in Metoda naproša društvo, da sprejme na enem izmed prihodnjih zborovanj v svoj dnevni red temo: »Narodno obrambno delo C. M. družbe in naše šolstvo; referiral bi družbin tajnik. Sklene se družbi ugoditi.

Zbirka domoslovnega materiala. Predsednik Jurančič poroča, da je zaprosil direktor državnih železnic v Ljubljani za dovoljenje, da si sme na postajah, kjer se uvažja in izvažja roba za marenberški okraj, učiteljstvo iz tovarnih listov prepisati količino in kakovost iste. S tem dobimo pregledno sliko gospodarstva v našem okraju. Dovoljenje je došlo in precej podatkov je že zbranih. Še preostalo delo si razdeli učiteljstvo železniškim postajam najbližjih šol. Nadalje se sklene, da poskrbi učiteljstvo do prihodnjega zborovanja sledeče podatke — vsak iz svojega okoliša:

a) Statistiko političnih občin: o številu hiš, številu prebivalstva in razsežnosti zemljišč (posameznih kultur).

b) Statistiko rojstev in smrti v l. 1926., vzrokov umiranja ter dosežene življenjske starosti.

Ljudstvo, ki životari po teh naših hribih in dolinah, njega življenjske prilike in nepravilne, ki mu oblikujejo dušo — to bodi predvsem predmet našega študija.

Predavanja: Tov. Koprivc: »Misijonarji pacifizma« in med. Potrča: »Znanstveni socializem« sta si bili po snovi, kakor tudi po zamisleku povsem nasprotni, a sta baš v tem nasprotju posameznikom mogli razčistiti mnoga filozofska vprašanja.

Prvo povsem idealistično zasnovano, je prikazalo zli človeški duh kot nosilca ognja in meča — in izzvenelo v apelu: blažimo mlada srca kjerkoli utegnemo in utirajmo pot boljšemu miroljubnemu človeštvu.

Potrč je trdil nasprotno: zgodovina in razvoj duha, družabne forme niso inkarnacija, ideje ne vstajajo z geniji — vse to zavisi od ekonomskega razvoja človeške družbe. Orisal je nato v par črtah bistvo idealističnega naziranja, omenil dualistično fil. naziranje in prešel nato k materialističnemu filozofskemu sistemu kot temelju znanstvenega socializma.

Predavanjima je sledila živahna diskusija, ki je iz vsega izvajanja izluščila le eno tezo: okolica oblikuje značaje — socialni milje pa človeško družbo. Na tem temelju so se razpravljala vprašanja morale.

+ Kamniško učiteljsko društvo je zborovalo v ponedeljek, dne 9. maja 1927 ob 9. uri v šolskem poslopju v Mengšu. Navzočih je bilo 66 članov. Ob otvoritvi zborovanja je pozdravil tovariš predsednik vse navzoče, posebj tov. Grum iz Ljubljane, ki se je kot zastopnik UJU udeležil našega zborovanja. Po poročilu tovariša predsednika je pozdravil in nagovoril navzoče tovariš Grum.

Zapisnik zadnjega zborovanja se je prebral in odobril. Tovarišica blagajničarka je prosila, da se društvena članarina sigurno poravnava še ta mesec.

Glede stanja glavne blagajne UJU v Ljubljani je podal tovariš Grum natančno pojasnilo.

Kot nadaljnja točka dnevnega reda je bil praktični nastop tov. Božiča, in sicer o gospodarskem računstvu na višji stopnji osnovnih šol. Po nastopu se je razvila živahna debata in končno se je tov. predsednik zahvalil tov. Božiču za vseskozi poučen in zanimiv nastop.

Slučajnosti. Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Postopek glede odpusta učencev iz osnovne šole naj se uredi za vse šole enako. Odloča naj šolska obveznost 8 let, ne pa dosega 14 let starosti. Ugodnosti, ki jih uživajo otroci v trgih in v mestih, naj se ukinejo, ker jih starši v bližini trgov izkoriščajo, ali pa naj se upeljejo iste ugodnosti za vasi.

2. Ponavljalna šola naj se ukine. Do tedaj naj se uvede pouk od začetka novembra do konca marca z ozirom na skrajno nereden obisk zaradi poljskega dela.

Sprejel se je sledeč predlog tov. Komana: Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj se zavzame za učitelje, ki so odslužili kaderski rok, da se jih takoj nastavi, ker so morali podati ostavko na državno službo radi odslužitve tega roka, ali pa se jih postavi na razpoložanje, da dobe plačo, ker so večino brez gmotnih sredstev, ali pa naj se jih nastavi kot suplente-dnevničarje.

Nadalje se je sprejel predlog tov. Znidaršiča, da kamniško učiteljsko društvo protestira proti temu, da se je pri volitvah v disciplinsko razsodišče popolnoma praznilo podeželsko učiteljstvo.

Tovarišica Schubertova je predlagala: Kamniško učiteljsko društvo prosi UJU poverjeništvu Ljubljane, da se informira na merodajnem mestu, zakaj učiteljstvo ljubljanske oblasti na eno- in dvorazrednicah ne dobiva za nadure nagrad, kakor je to upeljano v mariborski oblasti.

Slednjič se sklene, da se vrši junijsko zborovanje v Lukovici in nato je tov. predsednik zaključil zborovanje.

+ Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo 9. aprila v deški osnovni šoli v Konjicah. Navzočih od 59 članov 42.

Po otvoritvenem pozdravu tov. predsednika se je prešlo na dnevni red. Preberejo se dopisi in se vzamejo na znanje. Zadnji zapisnik se prečita in odobri. Pri tej točki omeni tov. Brglez, ki je zaznal, da se o naših izključno društvenih zadevah razgovarja med občinstvom, ki ni popolnoma nič zainteresirano na stvari. Društvene interne zadeve naj ostanejo pri društvu.

Na prošnjo upokojencev državnih namočencev v Mariboru se je nabralo med člani 166/50 Din in se jih je takoj odposlalo.

Tov. H. Schell nam je pa podal poročilo o seji revizijskega odbora. Članstvo ga z žalostjo vzame na znanje. V debato posežejo mnogi člani. Grajala se je tudi pisava »Učit. Tov.«, ki ima vse preveč osebnih polemik.

Vsled kratkega časa se odložita predavanja »Hvala in graja — vzgojna pripomočka« in »Podrobni učni načrt rokotvornega pouka« na prihodnje zborovanje, ki se bo vršilo 14. majnika v Konjicah.

Poročilo pripravljalnega odbora se vzame na znanje, proti 4 glasovi. Izročil je resolucijo, katero društveni odbor stilizira in jo odpošlje kot zahtevo društva Poverjen.

★
MALI OGLASI
★

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva. vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—.

MAJSKI SPIS.

Gosp. Ude Lojze, stud. jur. je izdal v Majskem spisu KDZ in JSDS za leto 1927 zanimiv članek o Mörderdorferju, bivšemu našemu tovarišu. Tudi beogradske »Novosti« so prinesle zelo temperamenten članek o njem. Ni prvi ne drugi spisan od strani politične skupine, kateri pripada M. Tovarišem in tovarišicam, ki se zanimajo za usodo neustrašenega borcea za naša stanovska

prava in našega sloven. šolstva, priporočamo, da si naročijo »Majski spis« za 5 Din pri učitelju Drago Doberšku v Prevaljah.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV.

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

ALI UPORABLJATE PRI POUKU ročne zemljevide

kulturnih skupin in Slovenije, katere je izdal Učit. dom v Mariboru? Ste li že naročili sliko državnega grba?

UPRAVA POPOTNIKA

ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/26 a 20 Din od leta 25/26 a 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov a 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše vezane a 60.— Din, navadno vezane a 45.— Din in nevezane a 30.— Din. Dalje ima šešteto posameznih številke vseh letnikov a 3.— Din komad na razpolago.

NOVA ŠOLSKA TABLA dvojna, na skriptah, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

SVILA

IN VOLNA

VEDNO PRIHAJAJOČE NOVOSTI

A.E. SKABERNE LJUBLJANA.

Preminul je gospod

Makso Wudler

učitelj v Celju

vzoren vzgojitelj mladine, najboljši in najdražji naš tovariš, delavec in borec, večletni društveni funkcionar in predstavnik mnogokdaj, ki je vrzel za njim nezaceljiva.

Ostaneš naš!

V Celju, 12. maja 1927.

Učiteljsko društvo za celjski okraj.

Rokotvorni pouk.
Vse potrebščine za KNJIGOVESTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini
„ŠAGRIN“ dr. z o. z.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6.
(nasproti Hotela Union.)

Vsaka šola in slovenska hiša mora imeti knjigo pesmi:

E. GANGL:

★ HRAM SLAVE ★

Broš. 30 Din, eleg. vez. 40 Din, s poštnino 2 Din več.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

priporoča iz svoje zaloge učila:

Toplomer 40° R in 50° C Din 30.—
Toplomer 80° R in 100° C Din 35.—
Toplomer za okno Din 50.— do 70.—
Barometer Din 225.—
Kvadratni meter (m²) na platnu in palicah Din 100.—
Kubični meter (m³), zložljiv iz 12 meterskih palic, Din 180.—
Kubični decimeter (dm³), razstavljiv na cm³, Din 48.—
Papirnat meter (v širokosti 1 dm) Din 5.—
Šolski meter (palica) Din 32.—
Magnetna palica Din 36.—
Magnetna podkev 12 cm Din 16.—
Kompas v kovinasti in s steklom zaprti škatlici Din 50.—
Magnetna igla Din 74.—
Ravna natega Din 20.—
Kriva natega Din 12.—
Vodomet Din 20.—
Meden obroček s kroglico Din 54.—
Spiritna svetiljka Din 18.— do Din 24.—
Električno nihalo Din 16.— do Din 56.—
Volto element Din 116.—
Steklena palica Din 20.— do Din 30.—
Ebonitna palica z drgalom Din 42.—
Elektroskop Din 195.—
Galvanometer Din 100.—
Lejdenska steklenica Din 84.—
Izpraznjevalec Din 30.—

Heronova buča Din 38.—; Heronova buča, zapiralo iz medi, Din 160.—
Sesalka, steklena, Din 70.—
Tlačilka, steklena, Din 70.—
Vzvod Din 124.—
Škripec Din 18.—
Stojalo s škripecjem Din 270.—
Svinčnica Din 15.—
Grebilica Din 20.—
Računalo s 100 kroglicami Din 260.—
Stavnica za elem. razred (lesena kaseta) Din 220.—
Številčne table od 1—10 Din 120.—
Serija števil od 1—10 Din 10.—
Tisočna razpredelnica na močnem papirju Din 40.—, isto za števila do 100 Din 40.—
Ravnila za šolsko tablo 120 cm Din 30.—, 150 cm Din 40.—
Položna ravnila za šolsko tablo 150 cm Din 50.—, 175 cm Din 54.—
Sestila za šol. tablo Din 72.—
Geom. telesa: Kocka Din 14.—, tristrana in štiristrana prizma a Din 14.—, štiristrana piramida Din 16.—, tristrana piramida Din 18.—, valj Din 14.—, stožec Din 16.—, krogla Din 16.—
Kotomer za šol. tablo Din 72.—
Lesena stojala za epruvete Din 10.— do Din 13.—
Lesena stojala za kuhanje Din 62.—

SLIKE:

Stiri letni časi (na platnu in palicah) Din 400.—
Človeško telo: 3 anatomske slike (na platnu in palicah) Din 270.—
Kulturne rastline a Din 88.—
Človeška plemena Din 80.—

STENSKI ZEMLJEVIDI:

Karta podunavskih držav, Din 500.—
Orožen-Capudner: Stenski zemljevid Slovenije, Din 360.—
Cvijić: Karta kraljevine SHS, Din 340.—
Gavazzi: Stenski zemljevid SHS, Din 320.—
Franović-Gavazzi: Karta balkanskega polotoka, Din 450.—
Stenski zemljevidi Afrike, Severne in Južne Amerike, Din 450.—
Stenski zemljevid Azije Din 540.—, Avstralije Din 350.—
Globus (34 cm), hrv. tekst, Din 520.—
Modestin: Fizička karta Evrope sa novim drž. granicama, Din 450.—
Modestin: Istočna polutka in zapadna polutka zemlje a Din 450.—

Vsi navedeni zemljevidi so napeti na močnem platnu ter opremljeni s palicami.

V zalogi so različne stenske slike za prirodopisni, prirodoslovni, zemljepisni i. dr. pouk.
Naročajte edino lev Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6